

Johann Affelmann Johann Crusius

Assertio Sanae Doctrinae De Fide Infantium Baptizatorum : Variis Jesuitarum, Calvinianorum, Anabaptistarum & Photinianorum phlyariais opposita Et In inclyta Academia Rostochiensi publici exercitii gratia proposita

Rostochii: Ferberus, 1619

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737575093>

Druck Freier Zugang

Vest: J. Carius

J. Affelmann / a

R. U. theol. 1619.

28.
Συμ τῷ Χρῆστῳ

ASSERTIO SANÆ DOCTRINÆ

De

F I D E I N-
FANT IUM BAPT I-
ZATORUM,

Varijs Jesuitarum, Calvinianorum, Anabaptistarum &
Photinianorum *φλαεῖαις* opposita

E T

*In inclyta Academia Rostochiensī publici exer-
citiū gratia proposita*

P R Æ S I D E

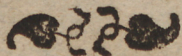
JOHANNE AFFELMANNO

SS. Theol. Doctore & Professore;

Respondente

JOHANNE CRUSIO, Osnaburgensi Westphalo.

Ad diem 18. Septembris, horis matutinis, in auditorio magno.

R O S T O C H I I

Typis Augustini Ferberi, Anno æræ Christianæ 1619.

28

ASSERTIO SANAE DOCTRINAE
FIDELI
FANTUM BAPTIS-
MATUM

JOHANNES ATHELMANNUS

Philosophiae Doctor & Professor

JOHANNES GERTSIO, Ordinarium Philosophiae
Professorem, in hac urbe magno.

ROSTOCKII

DE FIDE INFAN- TIUM

Controversia, utiliter in duas speciales quaestiones di-
stinguitur; quarum prima, de ipsa fide est, an in-
fantes baptizati credant? secunda, de fidei modo,
Quomodo credant?

QVÆSTIO I.

An Infantes baptizati credant?

2. Prior quaestio Anabaptistas, Photinianos, &
Zwvinglio-Calvinianos primò attinet, qui magno consensu
profitentur, infantes ante discretionis annos, donec ex audita
verbi fidem concipiant, fidem non habere. Ita ex Anabapti-
sta Menno fundam. p. 73. Adam Pastor im vnderseeht
zwischen rechter Lehr vnd falscher Lehr/ lit. I. 1. Rauf in
colloquio Franckenthalensi p. 520. 521. Ita è Photinia-
nus Socinus in libello, quod Evangelici debeant se ad-
jungere &c. cap. 4. pag. 52. Smalcus contra D. Fran-
zium p. 324. Ita è Zwvinglio-Calvinianis ipse Zwvinglius
rom. 2. oper. fol. 92, ubi, qui, inquit, probare vellet, in-
fantes habere fidem, laterem ille lavaret. Beza fidem in in-
fantes N U L L O MODO cadere scriptitat part. 2. quæst.
& resp. quæst. 124. p. 94. 95. & in volum. 3. oper.
fol. 345. vide eundem, eodem sensu, in actis colloq. Mom-
pelgard. p. 129. respons. 2. ad act. Colloquij Mom-
pelgard. pag. 97. & seqq. & præfat. partis primæ p. 24.
Masculum in locis p. 336. Marloratum in c. 9. Matth.
è Calvino p. 54. Martyrem in locis fol. 1533. in 1.
Cor. cap. 1. fol. 18. in c. 7. fol. 177. 178, Piscatorem
vol. 1. loco 12. thes. 32. pag. 232, contra Röderum
eA 2 pag. 548.

pag. 548, *Sibrandum Lubbertum* lib. 7. de principiis Christian. dogmat. c. 7. pag. 619, *Ravenspergerum* in florilegio p. 169. 170, *Collocutores Berlinenses*, contra D. Hoë pag. 109, *Palatinos in der gülden Leutter*, de Baptis, *Witackerum* defens. contra Duræum lib. 8. §. 73, alios. Quibus assensum præbuit in anthithesibus D. Baldvino oppositis, D. PELARGVS APOSTATA.

3. Equidem non deesse Fateor, è Calvinianorum numero, qui videri volunt, se non ipsam infantium fidem, sed fidei modum, quale nostrates describunt, impugnare. At glaucoma hoc est, ad indolem Calvinianam compositam, cui convenit ad amissim, CALVERE. Modo enim isto negato negatur ipsa fides, ut suo loco ostendemus. in dissensione consensum simulant. Calvinus lib. 4. instit. c. 16. §. 19. in suspensio se relinquere malle dicit, quid de infantium in hac vita fide sit sentiendum, quàm temere aliquid affirmare; qui tamen mox §. 20, & in antidoto concilij Trident. fol. 280, &c. ita rem agit, ut non obscure veram ijs fidem derogat. Quam Magistri sive versutiam sive inconstantiam imitatur discipulus, & in Calvinistico bello duplicarius miles, Benedictus Arexius in problem. pag. 245. Hic feriunt, ibi palpan: quod alterâ manu dant, statim alterâ eripiunt. Ostendunt nempe, se COR habere duas vias, ut scriptura loquitur, ingrediens: quod abominatur Dominus.

4. Pontificij quoq., licet fidem, verbis, infantibus tribuant, re tamen negant, fidei verum formale negantes: ut infra, suo loco, videbimus. Ex illis sunt natatoribus, qui nusquam pedem figunt.

5. Nos contra, infantibus ordinariè, non quidem ante Baptismum, cujus opinionis scabiem quidam nostratibus malitiosè affricant, sed dum initiationis sacro, seu baptisrate, in Ecclesiam suscipiuntur, veram & salvificam fidem firmissimis fundamentis adscribimus.

6. Ex

6. Ex quibus PRIMUM expressis constat Scriptura testimonijs, ut Matth. 18. v. 6. Marc. 9. v. 42: Amen Amen dico vobis, nisi conversi fueritis & efficiamini sicut pueri, non ingrediemini in regnum cælorum. Qui autem offenderit unum ex pusillis istis, qui in me CREDUNT, prastiterit ei, &c. Confer Marc. 10. v. 13, 14, 15. & Luc. 18. v. 15, 16, 17.

7. Excipiunt ad hunc Matthæi & Marci locum Anabaptista & Beza resp. 2. ad colloq. Mompel. p. 97, 98, ratione duplici, una, quod parvulorum appellatione Christus non infantilem ætatem, sed vitam & morum simplicitatem & sinceritatem significare velit, altera, quod Evangelista non loquantur de infantibus, sed de pueris, qui ratione utantur, & scandalo perverti possint, de pueris, ut è Beza Vorstius loquitur, in anti-Bellarmin. p. 375, grandiusculis. Quam ipsam sententiam & quæ argumenta etiam Ravensbergerus habet in florilegio p. 170. itemq; Bellarminus lib. I. de baptis. c. II. & plures alij. Hinc illud argumentum fastuosi Tanneri in colloquio Ratisbonensi sess. 12. p. 255. edit. Lubec. anno 602. p. 269. edit Monach, hisce verbis propositum: Christus de illis parvulis loquitur, qui scandalizari & malo exemplo offendi possunt. At parvuli infantes scandalizari aut offendi non possunt. Ergo non loquitur de infantibus, sed de alijs parvulis.

8. R. 1. Utrinquè se hæc argutiola conficiunt: Nam illa morum simplicitas & integritas, quam Christus requirit in adultis, non est in pueris grandiusculis, qui ad annos discretionis pervenerunt: verum in infantibus, quorum ætas à malitia est remotior. 2. Quod ipsum contra semetipsos confirmant Calvinus, Beza, Ursinus, & alij, ipse quoq; Bellarminus, cum hos locos pro infantium baptismo contra Anabaptistas allegant. Insuper Gellius Snecanus in locis edit. anno 1607. pag. 312, infantes hic intelligi, ait manifestum esse, ex propria-

prietate Græca lingua, & urget, quod in ulnis ad Christum allati fuerint. 3. apud Lucam c. 18. v. 15. vocantur infantes $\tau\acute{\alpha}\ \beta\epsilon\acute{\iota}\phi\eta$: quod nomen propriè, & in scriptura semper, significat infantes, siue in utero adhuc matris latitantes, siue in lucem aut recenter, nempe ante paucos dies vel septimanas, aut non ita noviter; sed ante annum unum, duos tresve, in lucem editos. Quanquam enim apud Apostolum alicubi puerum grandiusculum, usu scilicet rationis pollentem, doctrina capacem, & ut verbo dicam, adolescentem, hac voce notari contendat Piscator comment. in N. Test. p. 537, & alibi, nobis tamen, qui, anicularum more, quemvis anctum lapidem adorare non didicimus, illud non persuaserit. Qui 4. viderit, qui cum Johanne von Münster transigere velit. Hic enim in postill. part. 2. pag. 397: Der heilige Lucas, inquit, heisset die Kindlein $\tau\acute{\alpha}\ \beta\epsilon\acute{\iota}\phi\eta$, id est infantulos recens natos, das ist noch GAR nemlich geborne Kindlein. Concilia. 5. Qui appellantur apud Lucam $\beta\epsilon\acute{\iota}\phi\eta$, eodem in loco v. 16. & Matth. 19. v. 14. vocantur $\pi\alpha\iota\delta\iota\omicron\nu$. et Luc. 2. v. 21. circumcissus Christus vocatur $\pi\alpha\iota\delta\iota\omicron\nu$: eademq. voce puer ille Matth. 18. v. 2. Ergo in hac questione perinde se habent $\pi\alpha\iota\delta\iota\omicron\nu$ & $\beta\epsilon\acute{\iota}\phi\eta$, Et utrumq. nomine $\tau\acute{\alpha}\ \mu\iota\chi\rho\varsigma$ intelligitur. 6. Sed quid multa? si quis circumstantias & collationem Evangelistarum attentò respiciat oculo Matt. 18. v. 2. & seqq. Marc. 10. v. 13. 14. 15. Luc. 18. v. 15. 16. 17, huic tam manifestò apparebit, non de natu grandioribus, sed infantibus ibi sermonem esse, ut qui hoc probari desideret, ad splendidissimum Solis lumen stupam accendi cupiat. 7. De his predicatur, quod regnum cælorum habeant, quod credant. Habent ergo fidem. 8. Quod inde etiam confirmatur, quod Christus nos pueris istis jubet fieri similes Matth. 18. v. 3. ingrediamur regnum cælorum Marc. 9. v. 15. Luc. 18. v. 17, ubi si fidem excludas, dicti hujus solidam rationem proferre non poteris, cum sola fides iustitia & vite æternæ

aterna in Christo apprehendenda sit instrumentum.

9. Dices; Sed anne bellicus iste turbo vos compellet in angulum: Christus de illis parvulis loquitur qui scandalizari possunt: at parvuli infantes scandalizari aut offendi non possunt: Ergo? R. minimè gentium. Nos enim pedem figemus Sophistis, & respondebimus prefatus. 1. Scandalizari etiam possunt, & ubertim possunt, bimuli trimulive, si videant adultorum perversos mores, si audiant profanas eorum sermones, è quibus deteriores redduntur. Sin urseris, ad infantes tamen recenter, ante paucos dies vel septimanas, in lucem editos, applicari hæc non posse, audi 2. distinguendum esse inter scandalum morale & reale: ut maxime enim infantes tales scandalizari non possint scandalo morali, malo exemplo, possunt tamen scandalizari scandalo reali, malo facto, quatenus ijs aditus ad Christum intercluditur, quatenus contemnuntur, injurijs afficiuntur. Hinc Chrysostomo, Euthymio, Thome, Maldonato, scandalizare idem hic est, quod contemnere & malefacere, audi 3: distinguendum esse inter scandalum consideratum de utroque ratione hominum, & consideratum de utroque ratione Dei: inter scandalum actu & potentiâ. In Dei enim iudicio istam quoque actionem scandalum dici, quæ alios offendere potest, licet in nervum non erumpat, nec re ipsa offendat, quia Deus COR & intentionem agentis magis quam actionis eventum respicit, patet ex Matth. 16. v. 13: ubi Christus ad Petrum: vade post me Satana, scandalum es mihi. Dic sodes, an actu? ἀπομν. Nequæ enim Christus scandalizabatur actu. Potentiâ ergo: quia scilicet Petrus talia, quæ apud alios scandalum excitare poterant, proferebat. Quin 4. licet maxime Matth. 18. v. 6. per parvulos intelligantur non infantes modo nati, sed pueruli fortè bimuli, trimuli aut quadrimuli, tamen hi hæcenus infantibus pares sunt, & ad percipienda religionis capita aequè inepti, Si enim tales pueruli, sufficienti-

ficiente rationis usu destituti, possunt credere, cedo, quid obstat, quo minus cadere queat fides in infantes recenter natos & baptizatos? deniq; s. Demum ulterius, cum D. Heilbrunnero in colloquio Ratisbonensi p. 257. seß. 12. (quâ tamen liberalitate opus non est) puerum illum, quem Christus ibi in medium statuit, fuisse grandiusculum, nec triennem, aut quadriennem duntaxat, manet tamen & manebit in omnem æternitatem, in verbis à nobis productû, Christum de fide & salute infantum loqui indefinitè, & de omnibus infantibus & pueris per initiationis sacramentum Christo insitû, in genere.

10. SECUNDUM argumentum est à fidei proprietatibus & effectibus immediatis & formatis: quod propono hoc Syllogismo dextrinâ:

a Quicumq; Christum induunt, b regenerantur & in filios Dei adoptantur, c à peccatis mundantur, d justificantur, e placeant Deo, f laudant Dominum, g vincunt mundum, h accipiunt regnum cælorum, i salvantur: illi verè credunt in Christum. Propositionis constat ex perspicuis Scriptura dictis.

a Eph. 3. v. 16. 17: ut deo vobis Christum habitare PER FIDEM in cordibus vestris,

b Joh. 1. v. 12: Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his QVI CREDVNT in nomen ejus.

c Act. 15. v. 9: Nihil discrevit inter nos & illos, FIDE purificans corda eorum.

d Rom. 3. v. 22: Justitia Dei per FIDEM Jesu Christi in omnes, qui credunt: non enim est distinctio.

e Heb. 11. v. 6: absq; FIDE fieri non potest, ut quis placeat Deo.

f Rom. 10. v. 14. Quomodo invocarent, in quem non CREDVNT.

g 1. Joh. 5. v. 4: Hac est Victoria, qua vincit mundum, FIDES nostra.

h. Joan.

h Joan. 5. v. 39: Qui **CREDIT** in filium, habebit vitam æternam, seu regnum cælorum.

i Marc. 16. v. 16: Quicumq; **CREDIDERIT ET BAPTIZATUS** fuerit salvus erit: qui verò non crediderit condemnabitur.

Atqui infantes Christianorum, qui sunt sacro initiationis in fœdus suscepti, Christum induunt Gal. 3. v. 25, regenerantur & in filios Dei adoptantur, Johan. 3. v. 5. Tit. 3. v. 5. 6. 7, à peccatis mundatur Ephes. 5. vers. 26, justificantur Matt. 19. v. 14, placent Deo, ibid, laudant Dominum Ps. 8. v. 5. (ubi non est, quod dicas, cum Piscatore, infantes proferre laudem Dei, quia præbeant materiam proferendi laudem Dei, quemadmodum Ps. 19. v. 2. de cœlis id affirmatur. Hanc enim interpretationem Christus ipse refellit, quando Psalmi 8. versum 3. ad pueros ei acclamantes manifestè refert, Matt. 21. v. 16. Quod adeo manifestum est, ut Piscator nudû & egenum suum tegmen nullâ aliâ pingere & polire valuerit tramâ, quàm quod scribat in Psalm. 8. schol. 3. p. 44, verborum Davidis diversum esse sensum à verbis Christi: at quis non videt fraudem translucentem? Ita enim allegatio à Christo facta foret erronea: quod blasphemum est. Patiaris te, Piscator, erudiri à fidei tuo socio, Theodoro Eberto, Professore Frankfurtenfi, decuria octava, animadversione prima & decima. vide & Apocal. 19. v. 5. Hanc puerorum laudem & balbutiem longè præferendam esse laudi angelorum, eò, quod immediate à Spiritu S. proficiscatur, concludit Lyra,) *vincunt mundum* 1. Joh. 5. v. 4, accipiunt regnum cælorum, & salvantur, quod itidem ex citatis dictis manifestum est.

Ergo huiusmodi infantes verè in Christum credunt.

Rumpantur vel ilia Codro.

vis brevius? Infantes salvantur: Ergo per Christi meritum: quippe sine quo salus non contingit. Hæc est scala peccatorum, per quam Christus Rex cælorum ad se traxit omnia. Si salvantur per meritum, vel per apprehensum, & sic fidem habent, quia hæc sola apprehendit; vel non apprehensum, & sic absq; meriti imputatione salvabuntur; quod absurdissimum absurdum. Absit enim, ut cum Piscatore quis dicat, in resp. ad dict. Hoffman. p. 84, infantibus iustitiam à DEO im-

B

puta-

putari non eadem ratione, quā adultis, quā & Sibrandi Lubberti comm. ad 99. errores Vorstij pag. 780. sententia est. Quibus oppono manifesta testimonia: Act. 15. v. 11. Rom. 3. v. 28. c. 4. v. 23, 24. Galat. 2. v. 16. Brevissimè: negatā vide infantum, sequetur, aut infantum justitiam non esse imputatam, quod Papisticum, aut, si imputata sit, fidem non esse solum imputationis medium: quod ἀθεόδοξον. Quid? quod ipsi Calviniani scribunt, NEMINEM servari nisi interveniente fide, Beza vol. 1. fol. 17: quod ipsi, & inter eos, ipsus Piscator quoque, contra Pontificios acriter tuentur illam propositionem, sola fides justificat, vel, ut Ursinus & Zanchius loquuntur, Remissio peccatorum datur & accipitur per SOLAM fidem. Scilicet ita.

Terrigena pereunt per mutua vulnera fratres.

Quae, Anabaptista, Calviniani & Photiniani, ad hoc argumentum excipiunt, disputantes, sacramentalem illam baptismi ablationem non esse efficacem renascentiae & receptionis in gratiam medium seu instrumentum, alibi, cum de Baptismi effectibus veris & falsis quaeritur, ubi latior campus est, à Calvo ad Calvum excutiantur. Nobis pergendum est. Esto ergo.

11. TERTIUM argumentum: Fœdus inter Deum & homines iniri nequit, nisi mediante fide Heb. 11. v. 6. At inter Deum & infantes initur in baptismo fœdus 1. Pet. 3. v. 21. Ergo credent infantes.

12. QUARTUM ex collatione circumcissionis & Baptismi. Certum est, Sacramenta Novi T. minoris non esse virtutis & efficaciae, quā fuisse V. Test. Sacramenta. Neque enim fors Judaeorum fuit felicior sub umbris delitescentium, quā Christianorum, corpus habentium. Non est deteriori loco noster Baptismus, quā fuerit circumcisio, ait Petrus Martyr in c. 7. 1. ad Corinth. fol. 177. At circumcisio, in infantibus fuit signum fœderis Gen. 17. v. 7, 10, 11, 19: ut & signum
culum

culum iustitiæ fidei Rom. 4. v. 11. quod dictum absit, ut, cum Bellarmino, de circumcissione & privilegio solius Abraha accipiamus. Ergo etiam Baptismus erit signaculum iustitiæ fidei. Perro: Signaculum est obsignatio ejus propriæ rei, quæ jam habetur, Beza fatente part. 2. resp. ad col. Mompel. pag. 62. & ipsius rei veritate exigente; ut enim non entis nulla est affectio, sic nulla ejusdem est obsignatio. Neq. sanè Deus sigilla sua ad vacuos appendit codicillos. Ergo Baptismus eam in Christianorum infantibus obsignabit fidem, quæ per Baptismum collata aderit, non aberit.

13. Utum. Nullum Sacramentum est salutare sine fide. Major est Calvini & Calvinianorum, hinc inde, extracta è Canone veteri & vero D. Augustini: Sacramenta sine fide sunt, sed sine fide non prosunt. & qui absq. ea prodesse? Nam ad participationem cujuscunq. doni, requiruntur quatuor: persona offerens, persona accipiens, medium oblationis, medium receptionis. at. in salutari usu Sacramentorum fit participatio donorum cælestium, nempe gratiæ DEI, remissionis peccatorum, salutis æternæ. ergo requiritur non tantum Deus offerens, Christianus accipiens, sacramentum medium oblationis, sed etiam fides medium receptionis. vide Calv. lib. 4. inst. c. 14. sect. 14. c. 15. sect. 15. Ursin. vol. 1. oper. Theolog. 340. 341. Hungaros in panharm. p. 203. Firmatâ majore subsumo: Omnis Baptismus infanti collatus est salutaris, omnes enim, in eo, per fidem Christum induunt Gal. 3. v. 27. & certè aliàs satius esset, ad annos discretionis & adultioris ætatis, donec verbum Dei ipsi possent intelligere, Baptismum differre. Ergo.

14. Utum. In eandem sententiam faciunt illa, quod Christus ipse apud Joan. c. 3. v. 18. 27. Marc. 16. vers. 16 ita universum mundum, in fideles & infideles, partitur, ut ipsâ partitione fideles saluti, infideles verò omnes æterno ex-

exitio, addicat. Dicam nunc verbis Augustini tom. 10. o-
 per. de verbis Apostoli sermon. 14. mihi p. 417: Ubi
 ponis parvulos baptizatos? profectò in numero credentium.
 Nec judicare ullo modo aliter audebis, si non vis esse APER-
TVS HÆRETICVS. Hac ille. Audin' vir Calviniane?
 infantes Baptizati aut erunt fideles aut infideles. Inter duo
 enim extrema immediatè opposita non datur medium. At non
 sunt infideles: nam baptizatos liberos inter infideles referen-
 dos negatis ipsi, Dathenus in colloquio Franckenthalensi p. 516.
 Beza, Hungari, Ursinus, Snecanus, Pareus, & qui non? Fi-
 deles ergo erunt, an absq; fide? Ridicule! nisi & rectè dictum
 putes, Calvinianos esse eruditos absq; eruditione, probos absq;
 probitate, candidos absq; candore; simili fortè subtilitate, quā
 Martinus olim dicebat contra D. Mentzer. p. 23, Chri-
 stum accepisse Spiritus S. dona, secundum assumptam humanam
 naturam, absq; mensura sed non immense. Profectò nesciunt
 contradictoriorum doctrinam, qui sic loquuntur. Aut anne
 fungos & stipites nos esse existimant, qui, quā à superciliosis
 hisce Reformatoribus dicuntur, dijudicare non possumus? A-
JUNT: dici fideles, quia fidei Sacramento, qui est Baptismus,
 cooptentur in corpus populi fidelis. At elusio hac est argumen-
 ti, non elusio. Nam ita non minus, quod absurdum, omnes
 hypocritæ fideles dici possent, quia ipsi quoq; fidei Sacramen-
 tum, baptismum, percipiunt: ita etiam omnes baptizati infan-
 tes Christianorum fideles dici deberent, ut debent, quod tamen
 negatum eunt & fidelitatem hanc ad solos electos restringunt
 Calvinicola. AJUNT: fideles dici posse, quia predestinati
 sunt ut credant. At, non satis ad scriptura stylum expressa est
 hæc loquutio: predestinamur ad fidem, vel, ut credamus; præ-
 destinamur enim, propriè, non ad media, sed ad finem, vitam
 sc. eternam. Præterea elumbis est consequentia: Electus est ut
 sit fidelis: ergo est fidelis: ac si quis inferret, electus est ad vitam
 eter-

*aternam in ecclesia triumphante: Ergo jam vivit vitam
aternam in ecclesia triumphante.*

15. *Edicta Christi distributione Dn. D. Hunnius p. m.
in colloquio Ratisbonensi contra D. Tannerum, itidem, pro a-
ctuali infantum fide, argumentum formavit, concludens, cum
Christus totum mundum distribuat, in credentes & non cre-
dentes, & credentibus quidem salutem promittat, non creden-
tibus autem damnationem indicat: proinde, nisi velimus in-
fantes locare in classem damnandorum, necessario dicendum
esse, ipsos non ex non credentium, sed ex credentium esse nu-
mero. Quid contra Tannerus? Obgannit Sophismate quo-
dam p. 260. & 261. edit. Lubec. p. 274. 275. edit.
Monach: Quasi verò, inquit, non similiter in duas quoq. clas-
ses distribuantur judicandi, quarum una sit pascentium sitien-
tem Christum, & ideo salvandorum: altera verò non potan-
tium, neq. pascentium esurientem aut sitientem Christum, &
ideo damnandorum: sicut ergo hic vana ratiocinatio: judican-
di in duas partes distribuuntur: Ergo parvuli, qui non potant
Christum sitientem, nec pascunt esurientem, damnandi erunt.
Intelligitur ergo distribui quidem judicandos aliquando in
duas classes, sed de adultis esse mentionem. Et hæc est Achillea
illa Panoplia; sub qua latitans Jesuita, victoriam & lemmi-
scatam palmam sibi certò promittit. At bone vir, caper non-
dum peperit, hædus autem ludit in tectis. Nam audi respon-
dentem ibidem D. Hunnium, cujus verba è p. 261. 262. edit.
Lubec. p. 275. 276 edit. Monach. non piger adscribere. Quod
autem, inquit, magna sit disparitas distributionis utrobique,
hinc manifestum est, quod Marc. 16. toti ordini damnando-
rum incredulitas attribuitur: toti autem ordini salvandorum
fides attribuitur, utpote sine qua in iudicio illo DEI placere
DEO impossibile sit: & quod dicitur de passione (ut sic di-
cam) sive de beneficentia in Christum collata, ratione mem-*

brorum ejus, quod hæc actio non possit ad omnia & singula individua salvandorum accommodari, ne quidem inter adultos, hinc pater: quia pauperes non sunt hi, qui pascunt alios, sed qui pascuntur. Voluit verò nihilominus Salvator generatim, licet non singulatim, demonstrare, quod fides vera & salvifica non sit, sed planè mortua, & inanis persuasio fidei in his, qui cum potuerint per facultates & opes benefacere pauperibus, tamen id facere neglexerint. E contra verò per prastitam beneficentiam apud eos, qui salvantur, fides ipsorum illustratur, & declarata sit per effecta, quod non mortua, non inanis fuerit fides, sed per dilectionem operans (ἐνεργηδόν) Gal. 5, ita quidem ut fides eadem numero habeat geminam actionem, (ἐνεργεῖαν) unam quidem definitam relatione ad Christum, & hætenus salvificat: alterum verò ἐνεργεῖαν, quâ fides descendit ad beneficentiam pauperum, atq; hoc respectu non agit cum Deo in negotio salutis, sed cum proximo, quatenus per charitatem efficax est. Quia verò nihilominus una est eademq; fides, licet operatio sit gemina, idcirco fidei eorum, qui approbarunt illam per effecta, tribuitur æterna salutis possessio, licet non propter hanc ἐνεργεῖαν, quâ ad proximum descendit, sed respectu prioris operationis, quâ ad Deum & Dominum Jesum Christum assurgit. Hætenus D. Hunnius.

16. Solida hæc & tanto Theologo digna fuit responsio. Nam quod Dn. D. Hunnium hic concionatum esse, sed non evidentem consequentiam fecisse, Tannerius ibi regerit, id levius est, ridiculum est, & non nisi ventosis vanisq; ingenijs, & mateologis dignum, qui cum nihil rerum Theologicarum rectè intelligant, sed veræ sapientiæ Theologicæ tam vacui sint, quàm silex lactis, nullam vel probationem vel responsionem accipiunt, nisi certa forma syllogistica inclusa producat, vel veste Aristotelicæ demonstrationis induatur: quibus, ut cum Hieronymo loquar, verba in pugnis sunt, &
Syllogi-

syllogismi in calcibus. Quanquam, ut dicam, quod sentio, Lo-
 gices, quam ad nauseam usq[ue] nostratibus in colloquio illo obje-
 cistis, viri Jesuitæ, rudissimos vos esse, & non nisi umbram
 ejus, quanta ad Sophisticandum requiritur, vos attigisse, ma-
 nifestissime ipsa colloquij acta ostendunt. Si Logicum est, ger-
 ronem agere putidissimum, frontem perfricuisse, ruborem o-
 mnem absterxisse, clamoribus prevalere, inanibus vocibus ad-
 versarium, è physconis olenticeto quandoq[ue] depromptis, urge-
 re, elenchis sophisticis ludere, cramben bis coctam apponere,
 verborum & gesticulationum copiâ & audaciâ adversarium
 obruere, superflua tractare ut primaria, primarijs levissimè
 defungi, victorias interim tumultuando sibi rapere, summa,
 Dea DEVDENTIAE aram ponere, si, inquam, hoc Logicum
 est, sanè egregij fuistis, in colloquio Ratisbonensi, Logici. Sed a-
 ge Tannere, videamus, quam bellus fueris effugio hoc tuo Lo-
 gicus! Producis in exceptione tua distributionem ab effectis
 contrarijs è Matth. 25, cum debuisses producere distributionem
 à genere in species, aut, si maris, subjectorum in adjuncta, qua-
 lis erat Hunniana (specie expressâ per formam) judicando-
 rum in fideles & infideles. Hem Logicum, cui nempe exactè
 competat Logici definitio, illa puta, quam format Paulus Me-
 rula, insignis Cosmographus part. 1. lib. 3. Cosmogr. p. 219!
 Et vide tandem, quid moliaris? Nam responsio hac tua facile
 infantes judicio extremo exemerit, ita absurda est. Ostendo.
 Si enim illi tantum fuerunt adulti, quos Christus Judex allo-
 quitur; sunt autem hi quos in duos greges dirimet, ad dextram
 & sinistram: necesse certè est, aut infantes excludi judicio, ut
 sic Christus non sit judex omnium: aut non tantum adultos esse,
 sed & infantes.

17. VII. Sunt qui ad thema nostrum, de fide baptiza-
 torum infantium, astruendum, afferunt exemplum Johannis
 Protobaptista, in utero materno Christum agnoscentis, &
 quem

quem nondum potuit clamando confitentis saltando: qui motus, ut Ambrosius ait, factus est non humanitus ab infante, sed divinitus in infante: quod argumentum tamen (cum facilis hic lapsus sit, ut in quibusdam Postillatoribus videre est) dextrè proponendum & intelligendum erit. Neq; enim hinc concludimus nostram sententiam, QM NES baptizatos infantes Christianorum credere; ex singulari namq; & extraordinario exemplo talis generalis conclusio inferri non potest: & si posset, non esset à baptismo, sed ab ipsa gestatione in utero inchoanda infantium fides, (vide pulchrè Augustin. tom. 2. oper. Epist. 57. mihi p. 314) sed tantum pro instantia urgeamus, ad argumentum adversariorum, quo ex advectione naturali, & defectu ratiocinationis, concludunt, infantes non posse credere. Huic argumento rectissimè opponitur illud Johannis Baptiste exemplum, ut inde concludatur. 1. de fide infantum judicandum esse non ex viribus & actionibus naturalibus, sed potius ex virtute & operatione Spiritus S. 2. infantes quoq; actualis fidei per operationem Spiritus S. posse esse capaces. Cum enim Johannes Baptista, infans, potuerit ejus capax esse, quidni & in infantia, Baptista Principis Pisauri filia, quæ tres de vera religione scripsit libros, quidni alij aliæve infantes ejus capaces esse possint, potuerint? Ulterius extendi exemplum non debet. Distinguendum est, inquam, accuratè, inter duo argumentandi genera, quibus in hoc certamine utendum, unum est, pro veræ sententiæ adstructione, alterum, pro adversæ partis fundamentorum destructione: illud est *νατιονδωσιον*, hoc *ανανδωσιον*: Illud supeditat argumenta, quibus nostra stabilitur *θεσις*, hoc verò, quibus adversariorum refellitur *αντιθεσις*: Illic fundamenti loco sextuplex superius recitata demonstratio ponitur, hic verò exemplum Joannis Baptista in subsidium adhibetur.

18. Sunt, qui exemplo Johannis Baptista, majoris roboris cau-

tis causâ, adjungunt exemplum Jeremia Propheta, è Jer. 1. v. 5: (malim ego, Davidis, Ps. 71. v. 6. & si omnino adhuc aliud addendum esset, exemplum filij Jeroboami 1. Règ. 14. v. 13. itemq; Asella, apud Hieronymum ad Marcellam) Ubi Dominus ad Prophetam: antequam exibas ex utero, sanctificavi te. Sed videntur viri hi, aliàs licet magni, & in controversiis non inexercitati, falli elencho phrasew. Non enim de sanctificatione à peccato, adducto loco, sermo est, sed de sanctificare idem hic, ac, in rem sanctam ad ministerium nempe verbi, segregare aut seponere, ut sit sensus: Sanctificavi te, id est, segregavi ex vulgo hominum, ordinaviq; ad sanctum officium, videlicet Propheticum: ut mox per epexege sin declaratur, & à Chrysostomo quoq; Theophylacto, Hieronymo & Elia Creten- si observatum est. Sic Gal. 1. v. 5. confer, ad phrasew vim intelligendam, Esa. 13. v. 3, Jerem. 2. v. 3. & c. 12. v. 3. Ita modestè moneo, neminem mordeo. Si quis autem ex hypotesi, contra Bellarminum lib. 4. de amiss. grat. c. 15. mihi p. 419. 422. contendentem ex hoc loco, Jeremiam in ipsa alvo materna à peccato originali fuisse mundatum, itemq; contra Ursinum, idem de hoc Jeremia exemplo, quod de priore Johannis, in catechet. explicat. p. 521. affirmantem, & de gratiosa Spiritus S. in Jeremia presentia disputantem, hæc urgere voluerit, is nos non habebit adversarios, sed vel maximè aut prævios, aut subsequas.

10. Adduximus hætenus argumenta præcipua, quibus fides infantum stabilitur: sub quorum umbone tutius cubabimus, quàm Caesar sub pelle vituli marini, quàm fulminum sevitiam averruncasse perhibetur à Suetonio in Octavio, & Plinio l. 2. nat. hist. c. 55. Facile exinde judicari potest, quid sit de contraria sententia habendum. Quam qui tuentur, ij conjuratis quasi agminibus acriter instant, & ex his præcipuè Senatus Sacramentarij dictator, Beza cum in Mom-

C

pelgar-

pelgardensi colloquio planè profusus, vires in Sophoja recollegisset. Ille enim in responsione secunda ad marginales notas colloquij Mompel, audacter pag. 100. scribit: Ne unum saltem ex myriadibus infantium dari posse, qui fidei TESTIMONIUM ederet. R. Parcius queso Beza. Ne iudex sedeas, stes accusator. Damus enim Johannem Baptistam ad Mariæ salutationem exilientem Luc. 1. v. 41: adducimus laetantes, in quorum ore DEus sibi præparavit laudem & gloriam Ps. 8. v. 3: Sisti mihi Davidem in quo Spiritus S. hoc præstitit, ut adhuc ab uberibus matris pendens fiduciam in Domino collocaret. Ps. 71. v. 6. Dein, si ideo infantes credere inficiabimur, quod fidem in externis operationibus non edant, negabimus etiam, tum rationem, tum naturæ labem, quia neutram in externis effectibus continuo produunt.

20. Paulo pictius hanc ornant ollam, qui idem ferè argumentum, hoc indutum schemate, producunt in theatrum: Ubi fides est ibi sunt fidei effecta Jacob. 2. v. 17. sed hæc in infantibus non animadvertuntur, ergo in ijs fides non est. R. Vinnulum, venustum & tortuosum, scilicet, argumentum, quod παιδεία ludit terminorum! Major de adultis, minor de infantibus loquitur. 2. Effecta fidei sunt duplicia, interna & externa, illa licet hominibus, Deo tamen non sunt inconspicua: omnia nuda & aperta in ejus oculis Heb. 4. v. 13: (ubi elegans emphasis in Græca voce πατερηχιδισμένα, de qua vide Erasmus) interna autem hujusmodi effecta sunt in infantibus. Nam 3. infans laudant Dominum Ps. 8 v. 3, vincunt mundum 1. Joh. 5. v. 4 quos esse fidei fructus & bona opera, nemo negaverit, nisi cui cornea fibra est. 4. Neq. dubito, quin in infantibus fides se verè exerat, per admirabilem patientiam, quam in tenerrimis infantulis, magnos interdum dolores sustinentibus, conspiciere licet. 5. & Calvinianus ipse Zepperus de Sacram. p. 278. distinguit, inter operationes sive effectus Spiritus

ritus S. interiores & exteriores, & infantibus licet non hos tamen illos tribuit. Tantum scilicet veri robur est, ut etiam invitos, immo perduelles rapiat ad adsensum. 6. Quin ne in adultis quidem semper extus apparent fidei fructus & opera, ut in somno, morbis, & non raro, ipso agone. 7. Res potest declarari simili: sicut in seminibus & surculis arborum, pyri, pomi, &c. etiam in media hyeme vis & natura inest, ut fructus suo producant tempore, quanquam non statim ferant fructus: ita infantium fides suo tempore ^{evangelicis} sese extus exeret, & fructus Deo placentes feret, quæ ad tempus, propter usum rationis, intus tantum se exerit, deinceps foras ad indigum proximum proditura. 7. Sicut per baptismum, mediante virtute Spiritus S. infantes concipiunt fidem, licet operationis istius modus nobis sit incognitus: sic idem Spiritus S. effectum fidei, nempe actum bonorum operum in iis operatur, licet operationis istius ratio sub sensus & notitiam nostram non cadat. Deniq; 8. repeto argumentum: Si ideo infantes non credunt, quia fidem per opera externa non manifestant, utiq; nec actualiter peccabunt, peccatum originale nullos in iis fructus producat, quia ex effectis externis hoc non patet. At hoc absurdum. Fortè hic excipies, & è Francisco Junio, qui puritatem recentis animæ stabiliri posse autumat, si respicias ad peccata actualia, quæ, ipsius opinione, in animam talis infantis simpliciter non cadant tom. I. oper edit. Genev. anno 603, col. 40. disputabis, actualia peccata in infantes non cadere. At contrarium facile ostendemus, & non ita pridem fusè ostendit Theologus eximius Dn. D. Justus Fevverbornius amicus noster charissimus & sincere colendus, quem fide in deum a quo disp. 1. Error negantium oritur, ex falsa illa opinione, quasi peccatū actuale non committatur, nisi partim externo opere partim propriâ facti designatione. Contra verò scriptura ostendit, interiorē parvū motū cordis & affectum simul venire sub cen-

C 2

sum

peccati actualis. Ubi tamen concedimus, accuratè distinguendum esse, inter actionem ~~peccati~~ ^{peccati}, quæ non nisi in adultos cadit: & inter actionem, sive actum peccati secundum, qui in infantes cadit. Nam etsi hi, priori respectu, neq; bonum neq; malum intelligant, Deut. 1. v. 39. neq; sciunt discrimen dextra & sinistra Jon. 4. v. 11. neq; peccent ex t^o quousquam, in similitudine transgressionis Adam Rom. 5. v. 14: & hoc sensu actio mala ~~peccati~~ in infantes non cadat: quia tamen radix peccati originalis est in perpetuo motu, eoquè vitioso: neq; enim arbor mala bonos fructus proferre potest: hoc sanè sensu, actualiter infantes, quantumvis recens in lucem editi, peccare censendi sunt. Cujus rei indicia minimè obscura præferunt, quando rancoris, iræ (quam pueris quoquè ante usum rationis, tribuit, è Philosophus, præter alios, Piccolomineus grad. 1. c. 31. p. 131. edit Francof, anno 1601, è Theologis, præter Chrysostomum homil. 41. in act. Apostol. Ambrosius lib. 1. officior. cap. 21, tom. 1. oper. pag. 12. edit. Basileensis anno 1567, Augustinus tom. 1. lib. 1. confess. p. 96 edit. Lugdun anno 1563) fastidij, impatientiæ, alijsq; motibus inordinatis obnoxij deprehenduntur. Et quanquam, uti jam dixi, peccata hæc infantium actualia, eo voluntatis gradu & respectu, qui cum ~~peccati~~ ^{peccati} sive deliberatione conjunctus est, definiri non possunt: ac proinde non sunt purè voluntaria: quatenus tamen ea sedem suam habent in ipso corde sive voluntate, eatenus profectò non planè involuntaria dici vel possunt vel debent. Et quasote, an peccata actualia OMISSIONIS, saltem inaffectata, sunt in infantibus? unde quid de exceptione hac habendum sit, palam est.

21. Obi. II. Fides, inquit, est ex auditu Rom. 10. v. 17. ergo non ex Baptismo: ergo infantes non credunt. Est hoc argumentum Beza in resp. 2. ad act. colloq. Momp, p. 99. & imprimis p. 124. vol. 3. f. 345. Bucani p. 302, Piscato-

*Piscatoris vol. I. disp. de fide thes. 3 2. p. 232. in 19. Matth.
 pag. 196. Appelij contra D. Mentzerum in censura p. 67,
 Martinij in summa sacrament p. 145. Berlinensium, & c.
 & Bellarmini l. 4. de sacram. c. 9. R. O insignem vestram.
 Sed reprimo me. Quæ enim hac est consequentia: Fides est ex
 auditu: ergo ex eo SOLO? Non consequentia sed cadaver est
 consequentia. Antecedens est Apostolicum; consequens hereti-
 cum. 2. Quid si pari jure colligerem? Fides est ex verbi au-
 ditu: ergo non ex lectione? Conclusio hæc foret heretica, Pa-
 pistica; quam tamen ex ipsis doctioribus Pontificijs contra
 fidei socios, Guilielmus Estius Theologus Duacenus tom. 1.
 oper. p. 156. edit. anno 1614. refellit, & in textu Apostolico
 Rom. 10. lectionem sub auditione comprehendi statuit; quin au-
 sim dicere, conclusionem esse blasphemam. Si enim non interest
 ad ipsius verbi divini veritatem per se, sive scripturam legas
 sive ab alijs audias, sive memoriter recites, & mediteris, ut non
 interest, lectiones enim hominis, ut sunt, legere, audire & c. non
 mutant essentiam scripturæ, verbi DEI, sed sunt mera acci-
 dentia, quibus tribui non debet, id, quod est DEI proprium;
 tum sequitur, ergo hoc verbum, etiam in ipsa lectione, dum
 legitur, medium esse fidei, potentiam DEI ad salutem: aliàs
 enim Dei verbum non esset, cum DEI verbum titulus istis de-
 coretur: hoc autem oppido blasphemum est. Hinc Apocal. 1. v. 3:
 conjunguntur lectio & auditus, & lectio præmittitur: BEA-
 TUS qui LEGIT & AUDIUNT verba Prophetiæ. Dicta
 alia sunt complura, eaq; manifestiora: nec desunt exempla
 per lectionem conversorum, cum in sacris literis, tum in Eccle-
 siasticis historijs. Placet hic ascribere verba Dn. D. Mentze-
 ri, Theologi Clarissimi, & optimè de Ecclesia meriti: Itz ergo
 ille tom. 4. disputationum Marpurgensium pag. 4. 5.
 in scriptura, inquit, tanquam *ἐκδοχὰς* & usurpantur illa:
 DICTVM est à Domino per Prophetam Matth. 1, v. 22. c. 2,*

v. 15. DICTUM est per Prophetas Matt. 2. v. ult. c. 4. v. 14. c. 12.
 v. 17. SCRIPTUM est Matt. 4. v. 4. 7. 10. Sic DICIT SCRIP-
 TVRA Joh. 7. v. 38 Rom. 4. v. 3. c. 10. v. 11. c. 11. v. 2. impleta
 est SCRIPTURA Marc. 15. v. 28. Joh. 19. v. 35. ut impleretur,
 quod DICTUM est à Domino, Matt. 1. v. 22. & 2. v. 15. Sic ju-
 bemur AUDIRE Christum Matt. 17. v. 5. & Apostolos & fide-
 les Doctores Luc. 10. v. 16. & SCRIBTARI scripturas Joh. 5.
 v. 29. & attendere LECTIONI 1. Tim. 4. v. 13. ita Christus
 Luc. 10. v. 26: in lege, inquit, quid scriptum est, quomodo LE-
 GIS? idem Luc. 16. v. 29. Habent Moſen & Prophetas, AV-
 DIANT illos. Vbi libet quarere ex Pontificio quopiam: quid-
 nam discriminis sit inter L E G E R E Prophetas & Moſen, &
 AVDIRE Prophetas & Moſen. Hodie certè illi non audiun-
 tur, nec AVDIRI poſſunt, niſi IN ſuis SCRIPTIS & EXIL-
 LIS. Quod argumentum iſtis oppono, qui urgent relationem:
 Fides eſt ex AVDITV. Ergo tantum ex PRÆDICATIONE ver-
 bo non etiam ex SCRIPTO. Quia ſcilicet predicare & au-
 dire ſunt relata. imperitè! Utrumq; enim eſt medium cogno-
 ſcendi AVDITVS & LECTIO, ac proinde etiam CREDEN-
 DI. Sicut Johannes de LECTIONE diſerte, teſtatur: Hæc SCRIP-
 TA ſunt, VT CREDATIS Joh. 20. v. ult. Hæc SCRIB-
 BIMVS vobis, VT & AVDIUM VESTRVM SIT PLE-
 NVM. 1. Joh. 1. v. 4. SCRIBO vobis filioli, Patres, pueruli &c.
 1. Joh. 2. v. 12. &c. Haſtenus ipſiſſima Dn. D. Mentzeri ver-
 ba, Et, ſi dicendum, quod res eſt, lectio, quæ viſu fit, in textu A-
 poſtolico, ſub auditu comprehenditur: quia, quoties ſcripturam
 Lego, toties Deum mecum loquentem audio, adde, quod vox
 æræ prædicationem ſeu annunciationem, ex uſu lingue ſan-
 ctæ, ſignificet, quæ utiq; etiam per literas fieri poteſt: ut
 qui vñ intelligit, qui planè bardus non eſt. Manet tamen
 instantiæ firmitas, ex hypotheſi, contra illos plumbeos Papi-
 ſtas, qui lectionem ſub auditu in textu Paulino comprehendì,
 & ex

Et ex lectione fidem esse, ipso quamvis Bellarmano invito, ne-
 gant. Præterea aliter obiectio hæc in cineres potest redigi & fa-
 villas. Nam 3. Non sunt opponenda verbum & Sacramenta.
 Sicut non sequitur: renascimur ex immortali semine, nempe
 per verbum Dei 1. Pet. 1. v. 23. ergo non renascimur ex aqua
 & Spiritu Joh. 3. v. 5. Tit. 3. v. 5. Utrumq; enim est causa in-
 strumentalis, per quam Spiritus S. nos regenerat, & fidem in
 nobis accendit. 4. Quo pertinet, quod Salvator dicit Matt. 28.
 v. 19. μαθηταί μου, facite discipulos. Quomodo? bapti-
 zantes & docentes. Quæ duo, baptismum & doctrinam,
 cum iuxta se ponat. Salvator, omnino ostendit, fieri discipulos
 alios quidem, per doctrinam, aliàs verò per Baptismum. Unde
 sequitur, negato verbi auditu non protinus ipsam negari fi-
 dem, 5. Ipse Calvinus lib. 4. instit. c. 16. § 19. negat, Aposto-
 lum adducto loco in vocandis & illuminandis suis Deo perpe-
 tuam præstitueret regulam. Pareus autem in epist. ad Rom.
 p. 1059, rectè & ingenuè fatetur, Apostolum, hoc loco, non de
 parvulorum sed adultorum organum fidei & salutis differere. est
 ergo huic inter res judicatas, ἀποκρίτως hunc locum, à reliquis
 Calvinianis contra infantium fidem adduci. 6. Augi plura: 6.
 Dn. D. Hunnius p. m. tom. 1. Marpurgensi pag. 302. &
 in volum. disput. Witebergæ excusarum anno 1610,
 p. 414. 415, itemque in lib. de justificatione edit. an-
 no 1598. pag. 93, de loco Apostolico (Fides ex auditu) ita
 scribit, & hisce quidem verbis scribit: Apostolus loco illo
 Rom. 10. non agit (NB) de ECCLESIAJAM CONSTITU-
 TA, sed per prædicationem, RESPECTU TEMPORIS A-
 POSTOLORUM, Evangelij, demum in mundo constituenda,
 quod verborum contextus IRREFRAGABILITER edocet,
 7. Sunt ex orthodoxis Theologis, qui ajunt, infantes in ipso Ba-
 ptismi actu audire verbum Dei ex ore ministri prolatum, quod
 verbum est Baptismi pars quædam formalis, idq; virtute Spi-
 ritus S.

tus, S., modo nobis incomprehensibili, & ex hoc audito verbo, ut & ipso baptismo, eos concipere fidem. Sententia hujus sunt D. Lutherus in den Eischreden von den Schwermern und Kotten pag. 407. editionis Illebiensis, D. Brentius in catechismo pag. 41. D. Philippus Nicolai tom. 4. oper. p. 645: quam si moroso & cedere nescio adversario opposueris, quid tandem presidij, vel in speciem habebit, in loco Apostolico?

22. Sed instat Beza part. 2. resp. ad colloq. Mompel. pag. 99: Si non per auditum tantum, sed & per baptismum confertur fides, ergo duplex erit ordinarius modus conferende fidei. Non autem hoc. Ergo nec illud. R. Et nobis fucum hæc faciant? alijs Sophismata tua, alijs. Flabris tuis hic locus non est Aëole. Nam 1. unus est modus, generalis scilicet, per verbum, idq; vel simplex, hoc est verbum *ἀκούειν* audibile, vel ceremoniâ aut symbolo Sacramentali vestitum hoc est verbum *ὁρατὸν* visibile. 2. In specie si loquaris, negamus, quod DEUS unum duntaxat habeat medium in nobis accendenda fidei: nam eadem scriptura, quæ meminit verbi Rom. 1. v. 16. Psalm. 19. v. 8. 9, meminit etiam Sacramentorum, ut absurdum non sit, dicere, duplici modo conferri fidem. Nam 1. verbum & Sacramenta non opponuntur, sed concinne subordinantur. 2. ipsa quoque regeneratio fit illo duplici modo. 3. duplex itidem est ordo hominum, infantium & adultorum. Beza fid absurdum videri, mirum est minime. Non enim quod est, sed quod vult, credit, teste Seneca, qui cupit errare.

43. Object. III. Si infantes credunt, ergo ijdem a. cœnam Domini, utpote ne de cogitationibus quidem pravis suspecti, admitti debent. Ita Beza part. 2. resp. ad coll. Mompel. p. 100. R. 1. Catapultam hanc Anabaptista & Photiniani adhibent contra Pedobaptismum, ut apparet è
Calvi-

Calvino l. 4. inst. c. 16. §. 30. 31. Junio in examine contra
Gratianum proferum, aliàs Faustum Socinum part. 3.
exam. obj. 21. tom. 2. oper. pag. 293. Martinio in summa
Sacramentorum pag. 194. alijs. Ergone iisdem militant
presidijs, iisdem catapultarijs pilis, Calviniani, quibus erro-
res Anabaptista & Photiniani? 2. Wolfgangus Musculus
Calvinista in locis comm. mihi pag. 371. 372. probat il-
lum morem, quando infantes ad communionem S. Cœnæ ad-
mittuntur, eundemq; argumentis confirmat, quò cum Beza
transigat, 3. Vana hæc subgründatio, vanissima sub qua deli-
tesco, subgründæ. Nam consequentia laborat, & hinc est,
idq; quia deest mandatum, de admittendis infantibus ad S.
Cœnam, quod extat de Sacramento Baptismi Matth. 28. v. 19.
4. Eucharistia est Sacramentum non investiture & initiatio-
nis sed confirmationis. Ut in natura, ita quoq; in gratia, prius
est generari quàm augmentari, prius nasci, quàm pasci. 5. Sa-
cramentum Cœnæ institutum est, quò præviā præparationē,
pro ijs, qui seipsos probare, & corpus Domini discernere pos-
sunt 1. Cor. 11. v. 26. 28. 29. cuius probationis, quæ necessariū
requiritur, infantes capaces non sunt. Ut nec 6. Finis, qui est
commemoratio mortis Dominicæ 1. Cor. 11. v. 16. E quibus ra-
tionibus, non autem illis, quas Bellarminus habet lib. 1. de
Baptis. c. 9. utpote alienioribus, ab usu sacre Cœnæ meritò ar-
centur infantes. Pertinent horum versus Canonistarum:

Ebrius, infamis, erroneus, atq; furens,

Cum pueris, Domini non debent sumere corpus.

Confer ea, quæ olim contra Aphricanam Ecclesiam hac de re
disputata sunt. an autem & quatenus 7. cogitationes prava in
infantes cadant, thesi 20. expeditum dedimus.

24. Obj. IV. Fides necessariò præsupponit notitiā
gratuitā in Christo promissionis, quam is, qui credit, sibi ap-
plicet: Hoc autem nullo modo in infantes cadit. Ita Bez. in

D

quæst.

quæst. & resp. quæst. 24. & part. 2. respons. ad colloq;
Mompelgard. pag. 99. 100. & c. R. 1.

Non ita Carpathia variant Aquilonibus unda

Nec dubio nubes vertitur atra Noto,
atq; Calviniani inter se. Nam antequam hanc rationem Be-
zita parvulorum fidei & arcana in illis Spiritus S. operationi
opponant, prius cum Calvino, Petro Martyre, & Ursino tran-
sistant; quorum iste, quod per ætatem adhuc deest, per Spiritus
S. in cordibus ipsorum habitantis vices præstari; ille, quos
Deus plena lucis sue fulgore post illustraturus est, hujus sue
gratiæ partem aliquam pro libitu suo illis in præsens donare
testatur: hic verò, utrumq; asserit. Martyr in I Cor. 7. p. 117.
Calv. l. 4. inst. c. 16. sect. 19. fol. 478, Ursinus Catechet.
explic. p. 511. 2. Opponimus his novatoribus, manifestum
textum è I Joh. 2. v. 14: Scribo vobis infantes, quoniam NO-
VISTIS Deum. Vbi nō nosse Deum, quod infantibus tribui-
tur, idq; in præterito, ne quis putet, jam grandiores pueros in-
telligi, non significat notitiā nudā, sed cum fiducia con-
junctā. In quibusdam quidem Codicibus Græcis est νύγες,
sed quia horum in versu præcedente facta est mentio, rectè
præfertur lectio illa, quæ habet μαθηταί.

25. Instant ex Bezæ respons. 2. ad act. colloq.
Mompelg. p. 99: infantes nondum sunt per ætatem ul-
lius rei intellectus percipiendæ, nedum ullius persuasionis, capa-
ces: Ergo nec talis notitiæ nec fidei capaces sunt. Quò perti-
net Smalcij sat impius sermo, de infantibus nostris hætenus
Pfitzæi similibus contra D. Franz. p. 322. R. Nihil
magis hoc sequitur, quàm si conscientia duci hos disputa-
tores colligas, quia heri in balneo fuerint. Nam 1. non ab usu
rationis pendet fides, sed ab efficace virtutis Dei operatione
Eph. 1. v. 19, qui plus potest quàm nos intelligimus Eph. 3. v. 20.
Egregij verò estis Theologi, qui instantiā hac rimari vultis,
qua de-

que debebatur mirari, qui cuspide vestram in ipsum Spir. S.
 dirigetis, qui Spiritus S. modum præscribitis, quomodo operari
 debeat fidem & bona spiritualia! Pudeat vobis istius sapientie.
 Fides nostra Dei opus est Joh. 6. v. 29. qui multa operatur, quæ
 ratio & sensus communis non assequuntur. Ratio nostra sæpe est
 deliratio, quam in rebus fidei captivare debemus non consule-
 re. Id quod 2. ostendimus superius, exemplo Johannis Baptiste,
 quem quis, nisi publicè ad Photinianorum orchestram abire
 velit, negare ausit, in utero materno habuisse cognitionem
 Messie, quamvis modus illius cognitionis nobis sit incognitus?
 3. Si parvulorum regenerationi, quæ fit in baptismo & per ba-
 ptismum, non obstat carentia pleni usus rationis, ergo neq; fi-
 dei illorum ob stare poterit: quia regeneratio esse nequit absq;
 fide, at, prius est, ut patet è locis thesi 10. citatis. Ergo, 4. adulti
 fideles sæpius naturaliter ratione non utuntur, ut in phrene-
 si, ecstasi, quam Galenus vocat ὀλιγογόνιον μανίαν, mortis a-
 gone: anne ob id fide destitutos dicemus? absit. 5. Sunt, qui re-
 spondent, meliorem esse hac in parte conditionem infantum,
 quàm adultorum: rationem enim, quando usu suo se exerit,
 & suis dogmatibus indulget, impedire potius fidem, quàm ut eam
 promoveat, cum τὸ φρονεῖν ἀπερὸς & νόημα intellectus sint ini-
 micitia adversus Deum Rom. 8. v. 7. 1. Cor. 2. v. 14. 2. Cor. 10.
 v. 15. Quam responsionem dextrè explicari & defendi posse,
 cordati, pii & modesti judicant: reliquorum ronchos non est
 quod vel moremur, vel, quod veteres dicebant, hette facia-
 mus. Frustra salpam contundis, numquam exiliet perdis.
 Placet autem nobis 6. impresentiarum mollem huic instantia
 manum admove, & medicinam facere hoc modo: Licet in-
 fantes non utantur ratione per causas naturales, nondum
 tamen hinc probari, quod in regeneratione tales RATIONIS
 motus supernaturaliter à Spir. S. non excitentur. Quis enim
 prudens dixerit, hominem, sine rationis motu, de novo genera-
 ri à pecca-

à peccatis lavari, cum non sit alia vis & facultas sciendi, quàm Ratio? Eam ergo hic Spiritus S. illustrat, licet id nature ordinem superet, illustrat, inquam, eam supernaturaliter. Quid? quod 7. glossa in c. 17. Gen. manifestè dicat, de infantibus octo dierum, quod incipiant habere usum rationis. De quo tamen cum nemine altercabimur. Mirum autem est, & velle adversarios intelligere, quomodo Deum infantes noscant, cum non intelligant, quomodo infantes ex vita mundana translati, parentes suos, quos aliqui ne viderunt quidem, sint agniturei.

26. Object. V. Experientia testis est, infantes nescire quid credant: quando enim adolescunt, non possunt de capitibus religionis respondere: Ergo in infantili etate non habent fidem. Proponam hic argumentum verbis Theodori Bezae in resp. 2. ad act. colloq Momp. pag. 125. Saltem verò, inquit ille, mihi concedant isti, ut ex tot infantium baptizatorum millibus percontemur, an vel unus deprehendi possit, qui adultus factus meminerit se tunc credidisse, & regeneratum fuisse, quum infans baptizaretur. Siccine verò omnes parvulos, prout adolescunt, lethæo quodam poculo sopiri, vel fide illa antè sibi donatâ sic excidere, ut de integro sit ipsis rursus ex audita verbi discenda primum Christianæ religionis alphabetum? annon vero potius hæc sunt agrotorum somnia, vel præstigiæ mære? Hactenus Beza. in eandem sententiam vide differentem Piscatorem vol. I. thes. pag. 232. Idem argumentum Pontificij contra actualem fidem infantum urgent. Hinc Tannerus in colloquio Ratisbon. sess. 12. p. 261. edit. Lubec. & p. 275. edit. Monach. Neq; certè, inquit, ante crediderim, parvulos actualiter credere, quàm D. D. vel sua experientia, vel alterius exemplo mihi demonstrer, an suæ ejusmodi fidei recorderetur. Eadem visuntur apud Bellarminum, Summa argumenti est: infantes fidem non habent, quia se habere nesciunt, & cum adoleverunt se habuisse ignorant, nihilq;
nisi

nisi de novo erudiantur, de fide respondere possunt. *R. I. Augustinus* responderet epistola 57. etiam in adultis habitare quandoq; Spiritum S. cum tamen nesciant. verissimè. Id enim saepenumero fit in tentationibus, quibus verè p̃ij ut plurimum sunt obnoxij, & alijs gravioribus paroxymis morborum & melancholiae, ut ij, qui credunt, negent se credere, & conquerantur cum Davide, Dolores inferni circumdederunt me Psal. 116. v. 3. reuult consolari anima mea Ps. 77. v. 4. factus sum sicut vir cui nihil roboris est Ps. 88. v. 5. Domine vim patior Es. 38. v. 14. dereliquit me Jehova & Dominus oblitus est mei Ps. 49. v. 14. Ursus insidians factus est mihi Dominus, leo in latibulis: terendit arcum suum, & posuit me, quasi sagittæ suæ ut scopum, immisit in renes meos filios pharetræ suæ. Thren. 3. v. 18. 12. 13. Num verò in ejusmodi tentationum procellis, fidem penitus extingui dicent, Papicola, Calvinicola? Num in melancholicis aut alijs, qui, ardentibus & acutis morbis correpti, rationis usum naturalem amittunt, & haud rarò in exilio mentis moriuntur, fidem penitus extinctam esse comminiscuntur Sophistæ, eò, ejusmodi homines nec sentiunt nec animadvertunt, nec sciunt, nec dicere possunt, se credere? Nobis indubitatum est actiones Spiritus non dependere à sensibus. et si ergo infantes nesciunt se habere fidem, tamen habent. Quò pertinet, 2. quod Spir. S. etiam pro nobis ignorantibus interpellat. Rom. 8. v. 26. 27. 3. Nesciunt quoq; infantes, se habere animam, vitam, cor & reliqua corporis membra, multi adultorum nesciunt, quot sensus habeant, quæ interiorum corporis membrorum sit ratio, quæ facultatum animæ distinctio: ergone ista omnia propterea non habent? ô Seraphicam sapientiam! adhibere cucurbitas aut peristū: neq; enim vobis hic sinciput sanum est. Eleganter Augustinus epist. 57. ad Dardan: Dicimus ergo, inquit, in baptizatis parvulis, quāvis id nesciant, Spiritū S. habitare: sic enim eum nesciunt, quāvis sit in eis, quemadmodum

modum nesciunt & mentem suam, cuius in eū ratio, quā uti
nondum possunt, velut quaedam scintilla sopita est, excitanda
etatis accessu. Hæc ille. 4. Certè Johannes Baptista credit
in utero matris Luc. 1. v. 15. 41: nihilominus autem cum puer
ratiocinari inciperet, informari de religionis capitibus haud
minus eguit, atq; alij pueri. Idem ille in alvo materna Chri-
stum in individuo nescit. ibid, quem adultior factus eo notitia
modo, qui personam individuum Messia respicit, amplius haud
noverat, antequam peculiari signo ipsi monstraretur, profi-
tente ipso met Baptista: ego non noveram eum, sed qui misit
me baptizare aqua, dixit mihi: super quem videris Spiri-
tum S. descendentem ac manentem super illum, hic est, qui
baptizat Spiritu Sancto Johan. 1. v. 33. 5. Et ut intelligas,
vir Jesuita, argumentum hoc stoliditatis & vesaniæ esse ple-
num age, repetam eam, quam, è societate vestra, Martinus Del-
rio Theologus G. retiensis ex Dodechino recitat, tom. 1. ma-
gicarum disquisit. lib. 2. quæst. 26. sect. 5. pag. 618. edit.
anno 606. historiam: Anno, inquit, 1117. Cremonæ quidam
infantulus in cunis jacens pannis obsitus, in primam loquendi
vocem contra naturam os aperuit, matremq; suam escas pa-
rantem fratri suo majori, qui plorando panem petiverat, à
corporis curis compescuit, asserens sibi visam Dei genetricem
Mariam ante tribunal Christi stantem, instantissimisq; pre-
cibus pro judicio, quod mundo propter peccata sua intende-
rat, ipsi supplicantem: ac post hæc deposuit eloquium, usq; ad
tempus humane conditionis congruum. Hæc ille. Ego infero Elo-
quij hujus infans iste adultior factus aut memor fuit aut im-
memor. Prius si dixeris, non sine risu doctorum dixeris: nec
ad Dodechini vel alterius fidem dixeris: si posterius, fatearis
tandem, operari occultam virtutem in infantibus ea, quorum
adultiores facti non possunt meminisse. Idem Calvinus. quis
dictum volo, hoc proposito exemplo, ex quo Achilleum hujus
argu-

argumenti, in ambubajarum circulis, ut opinior, nati, robur intelligent: Ita colligo: aut non credendum est aliquem ubera matris suxisse ante octavum diem, aut idem, meminisse ejus debet, adultus. Sed hoc est adu^{er}ba^{rum}. Ergo non est credendum. Bene loco pulsus est Apollo Metamorph. II: si enim adhuc valeret ejus potestas, dignis hos disputatores ornaret si non aureis sanè auribus. 6. è dictis colligitur, aliud esse, habere fidem, de quo est questio, aliud, respondere de fide, de quo sonat obiectio. Posterius neq; adultis dormientibus & paroxysmo tentationum agitatibus competit, qui tamen fidem habent. 7. attendendum hic illud: Deus solus novit corda filiorum hominum 2. Par. 6. v. 30: ipse scit, quid sit in homine Job. 2. v. 26. 8. Propria vineta cadunt Calviniani: volunt enim infantes esse in fœdere Dei: antequam baptizentur, & tamen negare nequeunt, id infantes non intelligere.

27. Obiect. VI. Si credunt infantes, aut credunt ante baptismum, aut in baptismo: sed non ante baptismum: sic enim fides esset ante sua media: nec in baptismo: quia sic simul fidem excitaret & fide apprehenderetur: quæ sunt pugnancia inter se, nec simul possunt consistere: ergo infantes non credunt. R. Argumento huic, cujus fundamenta & peristylia in officina Theodori Bezanata, libro jam sapius allegato, conspiciuntur, sunt, qui tribuunt, quantum argumentis omni numero absolutis tribui debet: cui tamen breviter satisfaciemus. 1. Non ante sed in baptismo infantes credere statuimus: quia in baptismo regenerantur; quod si negas, ad subsellia Christi, Evangelistarum & Apostolorum appella, ad quæ sola veniunt hæc causa: tu, si audes, siste te huic tribunali. vide autem Joh. 3. v. 5. Tit. 3. v. 5. Eph. 5. v. 27. 1. Pet. 3. v. 21. 2. Quod illi absurdum opinantur, fidem in baptismo excitari & eandem baptismum apprehendere, id mihi catholicum est: ita enim auditus verbi causa fidei Rom. 10. v. 10, atq; idem audi-

auditus fide apprehenditur Heb. 4. v. 3. Observandus autem est 3. ordo, quomodo se res in baptismo habeat: Deus per baptismum, seu per organum, fidem confert, & beneficia sua baptizato offert; fides statim suo fungitur officio, apprehendens & applicans illa beneficia in baptismo ablata, atque ita baptizato baptismus redditur salutaris: deinde obsignatur fides & confirmatur, quasi per sigillum vel signaculum Rom. 4. v. 11. & certos reddit per baptismum verissime collatam esse peccatorum remissionem & salutem. Haec non fiunt successive, sed in momento, in ipso nempe Baptismi actu, quae tamen docendi ergo, & ordinis ratione, ita collocanda sunt. Firmum ergo adhuc de infantium fide dogma permanet.

28. Nam quae VII. alias afferuntur, ea aut ad questionem sequentem (quomodo credant) referemus, aut levioris momenti sunt. Quale illud Beza est, cum ita cornicatur: si infantibus non dum intelligentibus à Deo confertur fides, totidem in Ecclesia constituentur miracula, quot nascuntur & in Ecclesia baptizantur infantes, respons. 2. ad acta coll. Mompel. p. 100. Nam hoc tantum sequitur, quotiens ad fontem baptismi infans regenerandus apportatur, totiens aliquid in oculis nostris rationis fieri admirabile: quod cum ipse Beza ita fieri fateatur, part. 2. resp. ad colloq. Mompelg. pag. 103, cur tandem nebulas offundit verborum? 2. Distingue, inter illud, quod mirabile, & quod extraordinarie mirabile, Concedo actionem hanc, quae infanti per Baptismum tribuitur fides, esse mirabilem: nego esse mirabilem extraordinarie: quia hunc ordinem Deus praestituit, ut infantes per baptismum, tanquam salutare organum, fide donentur, regenerentur. Qui non sunt nimis delicati stomachi, qui non sunt nimis meticulosi, & ut Comicus loquitur, matule, qui non ex sensu pectoris & mentis amentis, in Sacramentis etiam agnoscent miracula, saltem latè, si non exqui-

exquisitè, dicta. Ita sanè Chrysostomus lib. 3. de sacerdot. *Lutherus* libro das die wort noch fest stehen p. 182. *Aptō* his *aptam* Bernhardi vocem sermon. 5. in cant. mihi pag. 545. ubi infantes regenerari (adeoq; & credere) asserit, sed ex *MLRACVLO*. Atq; hac prioris questionis esto resolutio; secunda, de qualitate fidei, superest.

QUÆST. I.
Quomodo credant?

29. Quemadmodum de reddendis rationibus sollicitus Atheniensis quidam, potius ne omninò redderet rationes, cogitare iussus fuit. quàm quomodo eas redderet: sic non qualis sit fides infantum, hoc est, illorum qui ad annos discretionis nondum pervenerunt, sollicitè sibi cogitandum putant quidam, sed potius ut nulla omnino sit laborandum esse existimant. Et de horum quidem conatu hactenus. Nunc de eorum machinis, qui fidei modum impugnant, videndum erit.

30. Quæ res non est nugatoria, quasi de alis papilionum, est erroris huius omnem consolationem parentibus, in prematura liberorum morte, eripientis, & efficaciam baptismi annihilantis, major, quàm quæ verbis explicari potest, absurditas: imò major etiam, quàm quæ mente concipi possit, impietas.

31. Vbi ne in portu, vel, cum Cantherio, in porta impingas, & in ipso limine erres deficiasq; observandum erit, nos hoc non agere, ut modum, quo per baptismum in infantibus Spiritus S. fidem operatur, aut etiam fidei infantilis quantitatem (vide *Lutherum* tom. 4. Jenens. fol. 325) exactè investigemus, ultro enim fatemur esse nobis hæc incognita & occulta; quo sensu rectè dixit, quicumq; dixit, DE MO-
DO fidei infantum nos non debere esse sollicitos: fatemur quoq;

E

dona.

dona Dei ab obscuris nobis initiis paulatim progredi, & incrementum capere 1. Cor. 13. v. 9. 10. 11. Eb. 6. v. 1: sed de qualitate, immo specie & forma fidei infantum, quâ negatâ ipsa fides negatur, esse questionem. Quam in varias opiniones variarum sententiarum symplegades distrabunt. Nos de verâ sententia cum diximus, responsionem brevem ad erroneas meditabimur.

32. Quare cum queritur, quali fide infantes præditi sint? Respondeo: verâ, actuali, vivifica & salvificâ fide. Quod constat. I. ex illis epithetis, effectis & argumentis, quæ superiore questione allegata sunt. Quæ enim argumenta concludunt, infantes credere, indidem etiam liquet, credere eos verè, actualiter, salvificè. Tum II. inde, quod salvificam fidem, quæ jam nunc infantibus adserta, & argumentis, quæ vel obstinatos urant animos, probata est, Prophetæ Esaias cognitione Christi circumscribit c. 53. v. 11. In quam sententiam & Christus, Joh. 17. v. 4. inquit, Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum verum Deum, & quem misisti Jesum Christum. Quotquot ergo vitam æternam accipiunt, Christum verâ fide noscant, oportet. Nam Deus pari modo salvat infantes ac adultos Matth. 18. v. 6. atqui infantes vitam æternam accipiunt. Ergo iidem verâ fide Christum cognoscunt. III. idem ex Pauli loco, qui 1. Cor. 16. v. 21. legitur, colligere licet: Quicumq; non diligit Christum, sit anathema maran-atha. Sed multi infantum non maledicuntur, utiquè igitur per fidem diligunt Christum. Quandoquidem fides unicum illud medium, quo dona accipimus, & ad patrem penetramus. Et quid multis? IV Una tantum est fides salvifica, quæ notitiâ assensu & fiducia definitur, & meritum Christi amplectitur: Rom. 4. v. 21. c. 5. v. 1. 2. Cor. 1. v. 20. Eb. 6. v. 11. c. 10. v. 22. c. 11. v. 13. 1. Joh. 3. v. 21. 24. &c: oportet igitur

igitur infantes ejus modi actualem notitiam assensum & fiduciam promissionis divinae, de gratuita remissione peccatorum, per operationem occultam, licet ipsis nobisq; incognitam, in tenellis suis animis tanquam faculam lucentem in loco tenebricoso concipere: alioqui salvari nequirent Marc. 16. v. 16. Ioh. 3. v. 18. Eb. 11. v. 6.

33. Ex quibus omnibus constanter infertur, infantium fidem ab adultorum fide, specie & forma non differre. Quod ut rectius intelligas, ita habe: Fides justificans consideratur, vel per se & ex natura sui, vel ratione accidentium. Priori modo, quae in adultis, ea quoque fides est in parvulis: credunt enim, hoc est, fiduciam suam in Christum Salvatorem collocant, quod est fidei justificantis formale. Interim posteriori modo, accidentium respectu, discrimen aliquod agnoscimus, quoad actus tum antecedentes, tum consequentes. Adultiores enim 1. explicitam sive specialem ac distinctam magisq; evolutam articulorum religionis cognitionem habent. quam 2. concipiunt ex verbi prae dicati, auditu, lectione, meditatione, ruminatione, apprehensione. 3. sciunt se credere. 4. operibus in oculos incurrentibus, & officiis charitatis, publicè, quales sint, testantur. 5. cum dubitatione, diffidentia & trepidatione luctantur. Eleganter Lutherus in c. 12. Osee tom. ult. lat. Jensenf. mihi sol. § 40: Quid hoc mirum est, Spiritum S. in eis (infantibus) esse efficacem eo modo, quem nos non intelligimus? cum habeant vitam, carnem & ossa, non tamen aluntur in utero eo modo, quo nos, qui in hac luce vivimus, alimur. Verè igitur odiosum & impium Anabaptistarum dogma est, qui ideo pueris baptismum negant, quod sensu & mente careant, nec intelligant, quae cum eis aguntur. Nobis non intelligunt, nobis mente ac sensu judicantur carere, sed Deo non sic, cujus opus non sunt. Deus enim sicut alio modo eos alit, quam nos, ita quoq; alio modo movet eorum corda. Hac Lutherus.

E 2

Sunt

*Sunt qui referunt huc Canonem: Sape Scriptura creaturis irrationalibus attribuit quædam, qua nobis incognita Deo verò cognita sunt. Sic creatura dicuntur ingemiscere, Rom. 8. v. 22, Hoseas dicit, cælum & terram, triticum, &c. clamare ad Dominum & ex audiri: c. 2. v. 21. 22: & Apoc. 5. v. 9. Seniores quidem loquuntur, sed v. 13. omnis creatura quoq; nominatur: jam verò ejusmodi gemitus & clamor creaturarum à nobis non percipitur, DEUS tamen cognoscit & percipit: idem de fide infantium, ajunt, esse dicendum. Restat, porro videamus, per certam *μετρίαν*, qui ab hac veritatis regia defleant ad versarij.*

37. *Ι. Πόρτομα.* Errant igitur Pontificij, qui nudum & otiosum habitum fidei, seu actum primum infantibus tribuunt. *Nata est hac sententia in concilio Viennensi anno 1311, cujus decretum extat Clement. 1. de summa Trin. approbata à concilio Tridentino sess. 7. cap. 13, defensa à Dominico Soto de nat. & grat. lib. 2. c. 10, Bellarmino de Baptismo c. 10. 11. Salmerone tom. 3. comment tract. 10. pag. 91. Milero, de Sacrament. contra D. Chemnit p. 37. 38, Costero part. 3. concion. pag. 318, Gregorio de Valentia in volumine de rebus fidei part. 1. fol. 470, & tom. 4. comm Theol. disp. 4. quæst. 3. fol. 818. Hinc Gretserus tom. 1. defensionis Bellarm. pag. 1571: illud, inquit, Lutheranorum (de fide infantium actuali) delirium tam anile est, ut vix quidquam videatur anilius vel per somnium excogitari potuisse. Hinc Tannerus, cui omne cerebrum in lingua est, in colloq. Ratisbon. p. 254. edit Lubec. p. 268. vocat dogma de actuali infantum fide, *πρόγδοξον*. & Calvinianis Franciscus Junius ad eundem sese glomum agglomerans, easdem, cum Pontificijs de fidei habitu, inflat tibi. tom. 1. oper. pag. 287. 288.*

35. *Caterum contra Bellarmini, nugæ, & Calvinianorum*

norum calumnias, notandum, non respectu externarum operationum, sed internarum & fidei propriarum, fidem infantium actuale dici. Nam absq^{ue} externis aliarum virtutum operibus propria & interna fidei opera esse posse, & superius dictum, & planissimo somniantium &c. exemplo, confirmatum est.

36. Certum autem est, Jesuitas, dum de fide habituali infantium arguantur, ipsos fidem amittere, & quid dicant, non intelligere, nisi quod imperitioribus fumos vendunt. Volunt quidem rem acutius & rectius tetigisse videri, quam Sacramentarij, sed absunt ab ea longius, quam à Menecle porcellus.

37. Euge enim Jesuita! Fides vobis alia est informis (quam Pistorius nominat einen unfreystigen unverdienstlichen Glauben) alia formata, ediffere ergo, quamnam fidem infantibus adscribatis! Non formatam, sat scio, hac enim, vobis, sine dilectione & operibus externis non est, qualia in tennellam atatem haud dum cadunt. Informi ergo fide beatis liberos nostros: quæ cum per se sit mortua, quid nisi cadaver fidei relinquitis pueris? Hoc nihil est aliud, quam sic aliquem verbis pessundare velle, ut etiam navim perfores, in qua ipse navigas; quod apud Fabium Tullius miratur & queritur.

38. Et tamen non desinit Bellarminus de fide habituali, de fidei habitu, quem pueris concedit, clamitare. Sed lapides loqueris, Jesuita, non intelligo te. Dic enim, quæ est ista fides habitualis? Portentum fortè est, quod nullus explicet ab Hetruria aruspex. Conabimur tamen larvas has (Comici verbo) examinales facere, & investigare, quale hic foveatis *Ἰνδον*. Ita progredior: Habitus omnis duplex est, absolutus aut transitivus. Jam dicat Bellarminus, aut ejus hyperaspistes & retserus, cujusmodi habitum fidei tribuant, infantibus? Si absolutum, qui est qualitas in se se terminata, repugnant na-

tura fidei, & mortua ac historica est fides, quam etiam habent Diaboli Jacob. 2. v. 19. Nam vera justificans fides non est absoluta qualitas, sed fiducia accedens ad Deum, & Christi meritum Deo exhibens, ut λόγον pro suis peccatis, 1. Joh. 3. v. 21. Rom. 5. v. 1. &c: itaq; per fidei habitum intelligitis absolutam qualitatem, eam fidem infantibus assignatus, quæ ipsis cum Diabolis communis est, qui etiam credunt, sed contremiscunt, nec cum fiducia ad thronum gratiæ accedere audent. Sin verò habitum relativum, activum, apprehendentem & applicantem sibi Christi λόγον infantibus transcribitis, cur vestram sententiam nostræ opponitis? Quamquam Jesuitas revera intelligere absolutam fidei qualitatem, ex adjunctis, apud Bellarminum, manifestum est, siquidem ait, infantibus tribui in Baptismo habitum fidei, spei & charitatis, sicut Scholastici quoq; gratiam habituales virtutum parvulis in fundi tradiderunt. Quemadmodum autem in vocabulo habitus Sophisticen suam Bellarminus occultare conatus est: sic eandem sub altera appellatione, fidei actualis, fraudulenter tegit. Nam si per actum intelligit ἐνεργεῖαν δόξης, & foras progredientem efficaciam fidei, quoad proximum per opera charitatis Gal. 5. v. 22. non litigabimus; tali enim operatione fidei infantes carere, supra diximus: at verò non est dubium, de hoc actu Pontificios loqui, cum fides, secundum illos, per charitatem informetur. Rursus, si actus illi est reflexio illa, & reciprocatio, quæ credens se scit credere, libenter etiam largimur, hanc deesse infantibus. Sin autem accipit de ἐνεργεῖα, quæ fides per Spiritum S. in cordibus infantium accensa agit, paciscitur & stipulatur cum Deo 1. Pet. 3. v. 21. & hanc ἐνεργεῖαν fidei infantium denegat, tribuendo illis fidem, eripit: quia inane nomen fidei tribuit: cum fides salvifica, sine Dei agnitione & fiduciali meriti Christi apprehensione, esse nullo modo possit. Deniq; si actus illi est actus sine actu,
nudus

nudus nempe & otiosus habitus, jam antè diximus, hoc commentum naturam fidei justificantis penitus evertere. Dubium autem nullum, Jesuitam ejusmodi habitum fidei infantibus assignare, siquidem è concilio Viennensi opinio isthac defluxit, in quo fides infantium appellatur habitus informans. Subductâ nunc distinctionis hujus machinâ, quid nisi ruant tecta mentitis inædificata columnis? Nam ponamus infantibus fidem in fundi habitualem, quid, quaeso, infantibus prodest? Certè, non justificat. Quæcunq; enim fides non apprehendit promissionem in Sacramentis oblatam illa non justificat: at fides habitualis Papistica est talis, utpote quæ non respicit Christi misericordiam specialem in Sacramentis oblatam, neq; notitia est, sed ignorantia, hoc est, non fides, sed fidei spectrum. Præterea: Fides justificans est efficax per bona opera: at hæc fides, quam vocant habitualem, non est efficax: asserit enim Bellarm. l. 2. de justif. c. 14. parvulos baptizatos verè justos esse, quamvis nihil operis fecerint: ergo fides habitualis in infantibus baptizatis non est justificans. Quid ergo infantibus prodest? Ajunt Pontificij, è Bellarm. lib. 2. de justif. c. 16, illum infusum habitum justitia tollere & funditus delere peccatum originis: at, quæ hæc (malum) insania est: Nam peccatum originis, quoad pravitatem, in piis manet, cujus facta quotidie mortificare debent Rom. 8. v. 13. donec in plenam libertatem vitæ æternæ restituantur. v. 21. ut aliibi prolixius confirmatum ex Heb. 12. v. 1. Joh. 1. v. 8. & in primis ex Rom. 7. Pertinent huc Theologici Canones: Deus vitiatum sanat à reatu statim, ab infirmitate paulatim. Et: Renati in hac vitâ à supplicio liberantur ὀλιγωρς, à vitio μεμενῶς. Sin verò ita se res habet, ut prætendit Iesuita, agere differas, qui fiat, quod Pontificiorum infantes, quando adoleverunt, fomitem illius peccati per malitiam exerant, quod magis sectentur malum quàm bonum? cum potiùs ob habitum illum

illum infusum, si talis in iis esset, ad bonum eos oporteret esse proclives. Ita sentio: tu si quid habes, Iesuita, extra convitia & sophismata, expedi, ut videam aliquando à te verum.

39. Nota etiam emphasin phrasæ: Qui credit in filium (non, qui fidem habet) habebit vitam aeternam Ioh. 3. v. 16, illud autem, non credere, nihil est aliud, quàm Christum apprehendere, explicante ipso Iohanne, c. 1. v. 12. ubi si, non credere, de nudo habitu fidei exposueris, sequetur, duas assè credentium classes, in quibus aliqui per fidem habituales, aliqui per actualem salventur: quod contra scripturam est, non nisi unum credentium genus agnoscentem, eorum nimirum, qui Christum fidei pectore apprehendunt.

40. Obijcies fortè è Bellarmino l. de. bapt. c. 11: Si fideles nos dicimur ab actu, consequens est, cum dormimus vel etiam cum vigilamus, sed de fide non cogitamus, nos non esse fideles. R. 1. Fides consideratur dupliciter, vel vovixōs absolute, vel ἀντιθετικῶς relatè: absolute, prout qualitas siue notitia & assensus est, hoc modo distinguendū inter actum primum & secundum actu primo fideles siue dormiant siue vigilent, sine recordatione, semper habent fidem, est enim actus primus forma, qua semper viget, siue homo dormiat siue vigilet, quemadmodum cantor est cantor, propter artis Musica peritiam, quamvis non semper canat: sed fidem actu secundo non habent, nisi quando fideles credendo exercentur. Fides relatè considerata respicit Christum Mediatorem, & hinc fides dicitur in Christum Ioh. v. 16. erga Christum, Act. 26. v. 18. in sanguine Christi Rom. 3. v. 25: hæc relatio & actu secundo & primo locū habet Ut enim actus primus scientia se relativè habet, ad objectum scibile: scientia enim est scibilis scientia: ita quoq; fides est rei creditæ, nempe promissionis fides: qua fides actu primo Christum in ulnis acquiescentem tenet,

tenet, quamvis actu explicito non semper se sensibilibus ex-
rat: habitat enim Christus per fidem in coraibus nostris, Eph.
3. v. 17, habitat, inquam, tamdiu, donec voluntaria increduli-
tate & peccatis contra conscientiam fides, & cum ea inhabi-
tatio Christi & Spir. S. excutatur. Hoc modo fideles sumus,
sive dormiamus, sive vigilemus, sive operas vocationis no-
strae perficiamus: quicquid enim agimus ex fide profuit.
2. Sedes erroris & falsitatis in hoc argumento oritur, ex falsa
illa hypothese, quod fides sit virtus Theologica, & tantum ad
intellectum pertineat, qui error, apud Bellarminum, in di-
sputationibus de fide justificante, utramq. facit paginam.

41. Libratâ hac belepoli pergat quis ex eodem lib. 1.
de grat. & lib. arbit. c. 4. Baptismus justificat per modum
regenerationis Joh. 3. v. 5. Tit 3. v. 5: at regenerari non
est aliquid agere, sed novam & supernaturalem formam acci-
pere, unde filij Dei nominemur & simus: Justitia igitur, quae
per baptismum acquiritur, non est actualis sed habitualis, quae
per modum formae in animo inhaereat, eamq. ad esse quoddam
divinum & supernaturale evehat. R. Argumentu hoc nos nō
ferit, propter confusionē regenerationis & renovationis, quae
duo proisdem habet, & posterius pro regeneratione acceptat.
Est enim Bellarmino novam naturam accipere, habitum fidei,
spei & charitatis infundi, qui habitus ad renovationem non
autem ad regenerationem, propriè sic dictam, pertinet: reno-
vationem autem inesse homini baptizato, quis unquam è no-
stratibus negavit? Certum est, quod Spiritus S. per ba-
ptismum in infantibus non tantum generet actualem fidem,
quâ beneficia Christi apprehendere queant, sibiq. applicare,
quod pertinet ad regenerationis gratiam, sed etiam novus motus,
verbo, renovationem, quod pertinet ad regenerationis effectum.
Hocine verò erat probandum? an phora coepit insitui, cur-
rente rota cur urceus exit?

F

42. Que

46. Quæ porro, ibidem, contra fidem actualem, pro
habituali, Bellarminus disputat, è duobus falsis profiscun-
tur hypothesis l. quod iustificare sit iustitiam infundere,
cum tamen vocabulum forense sit, notans hominis peccatoris
in iudicio Dei comparentis gratuitam absolutionem &, inter-
ventu remissionis peccatorum, obedientie Christi imputatio-
nem Ps. 32. v. 1. 1. s. Rom. 3. v. 9. & seqq. Unde opponitur conde-
mnationi Rom. 5. v. 18. c. 8. v. 34: condemnationem autem
esse actionem forensem, quis est, qui ignoret? II. Gratiam ju-
stificationis, quam scriptura describit, esse habitualem, insitas
qualitates & bona opera, quæ metonymicè dicantur gratia,
quia infuso inherens iustitia facta ex gratia: cum tamen
opponat Apostolus gratiam & opera Rom. 3. v. 24. c. 4. v. 4. c. 11.
v. 6. Eph. 2. v. 8. 9. 2. Tim. 1. v. 9. Tit. 3. v. 5. in primis expen-
de locum Rom. 5. v. 20. Sed de his hypothesis alibi, ex profes-
so differi solet, cum de justificatione & Dei Gratia tractatio
suscipitur: cui tractationi & nos, suo tempore, & ubi, insti-
tuende, hæc reservata volumus.

47. Hoc autem loco placet nobis, excutere, huc propriè
pertinēs, Bellarminiarum effugium, quod est l. 2. de sacram.
c. 30. ait: in ipsa institutione Baptismi pramitti fidem actu
Baptismi Marc. ult: Qui crediderit & baptizatus fuerit sal-
vus erit. Unde infert, cum impium sit dicere, primo ponere ef-
fectum, deinde causam, ergo Lutheranos ineptire, qui Bapti-
smi causam fidei constituunt. R. ad eorum inventum cardinalis
galero dignum! Multa hic posse, pauca dabo l. Ipse Bellarminus
docet, infantes baptizandos non credere, sed in ipso demum bapti-
smo, per opus operatum, in fidem infundi: lib. 1. de baptis. c. 11.
at si huic objectioni locus esse debet, sequeretur, baptizandos
oportere credere, quia fides præcedit baptismum. Concilia. 2.
in circumscriptione fides non præcessit, sed eam mediante collata
fuit: eadem est, qui huius in locum successit Baptismi ratio. 3. In-
tentio

intentio hic magis quam verborum observanda est series, si res germano, ut par est, putari debeat pretio. 4. Si enim ista verborum series tam precise observanda sequeretur Casari magis obediendum quam Deo. (ait enim Salvator, Casarem Deo preponens Matt. 22. v. 21. reddite Casari, que sunt Casari, & Deo, que sunt Dei) quod tamen ipse negabit Jesuita. Unde sunt, 5. qui existimant Christum loqui, apud Marcum, de baptismo adultorum, qui prius docendi, antequam baptizentur, eam prorsus viam & methodo, quam ingressus est D. Apostolus Philippus Act. 8. v. 35. 36. 37. 38. e qua institutione fides gignitur. 6. Quid verò si in sacris etiam baptismum fidei præponi ostenderitimus? Locus est Marc. 1. v. 4.

44. Tu verò Bellarmine, si te aut imprudentia non luxuravit, aut error non delumbavit, aut ignorantia non fregit, considera, queso, quo contradictionis detinearis laqueo? ais enim, uno eodemque in capite: lib. 1. de Baptis. c. 11. quod parvuli actu credant proposit. sta: & tamen non habeant novos motus & inclinationes similes actibus fidei proposit. 2: ut neque actualem fidem proposit. 1. Obsecro te, quid hoc est dicere, infantes actu credere, & tamen actu fidem non habere, neque ejus motus? Quomodo tribui hæc possunt infantibus, si habitus ille fidei semper manet in potentia? an Terentianum Spadonem emularis, qui modò ait modò negat?

45. Atqui infantes, inquit Bellarminus tom. 2. de Sacram. l. 1. c. 14. si fidem haberent actualem, non reluctarentur Baptismo, non vagitu mysticis obstreperent vocibus. & hac ratio Bellarmino primaria est, eodem modo D. Tannerus in colloquio Ratisbonensi p. 257. edit. Lubec. p. 271. edit. Monachoncat: Si infantes dum baptizantur actualem haberent fidem, à sacrilegio excusari non possent, ut pote, qui in baptismo reluctari tantis viribus conentur. Idem argumentum urget Suarez tom. 4. in Thom. fol. 256. 257.

Bellarminus in forma dilemmatis proponit, hōc modo: infan-
 tes reluctantes vel intelligunt quid agant, vel non intelligunt:
 si non intelligunt, nec credunt: si non credunt, perperam ba-
 ptizantur. & vicerunt Anabaptista: si intelligunt, sacrilegi
 sunt, qui per vīcaciter Sacramenta recusant, nec tam purgan-
 tur quā maculantur. Non igitur baptizentur: & vicerunt
 Anabaptista. Hoc dilemma, Bellarminus armatum vocat, quo
 in forma Anabaptistica Lutheranos obrui & confici ait. R.
 Σαπτεὺν λόγων, inanes & febriculosas conclusiunculas, ὁτινίς
 ante victoriam, audio: nil prater ea. Nam. 1. Non baptismo,
 sed externis affectionibus qualitatum aëris, aquae, naturaliter
 moventur, quasi reluctantes, infantes. 2. Distinguo ergo
 inter renitentiam naturalem & spiritualem: hac fidem im-
 pedit, illa, qualis est, infantium in baptismo, minime. 3. Obje-
 ctum fuit hoc ipsum argumentum Augustino à Pelagianis, ut
 apparet è lib. 4. cont. Donatist. c. 23. & lib. 1. de. pecc. merit.
 c. 25, & alibi, unde constat, Jesuitas egregie Pelagiani-
 zare. 4. Non omnes infantes in baptismo ejulant, vel relu-
 ctantur: ergone hi, qui non obstreput, fidem concedes? 5. Si
 lucta illa esset signum defectus fidei actualis, aut, ut Jesuitis lo-
 qui placet, sacrilegij, quid fiet de Christo ad montem oliveti
 agonizante & orante: Pater, si possibile est, transeat à me ca-
 lix iste: an & huic blasphemum os tribuet sacrilegium? quid
 fiet de pueris circumcisis, utiq; non sine fleu & corporali re-
 nitentia? quid de tot martyribus? quid de pijs dolorum acri-
 moniam cum naturali renitentia sentientibus? quid de fide-
 libus in mortis, quam naturali sensu omnes aversantur, agone
 constitutis? Sanè affectus ille infirmitatis quo nemo vult mo-
 ri, utq; adeo naturalis est, ut eum B. Petro nec senectus au-
 ferre potuerit, ait Augustinus tract. 123. in Johan. tom.
 9. oper. pag. 699 an tu hūce omnibus fidem actu detrahes,
 aut sacrilegorum cohorti omnes hosce adscribes? intelligis,

puta

puto, quàm hæc undiq̃ sint ædya. 6. Si motus illi infantium
reluctantium impedirent fidem, ergo etiam regenerationem:
at non hoc: est enim Baptismus lavacrum regenerationis. 7.
Quin verò si ejulatus ille signum sit clamoris ad Deum, qui
lactentes in publicis calamitatibus ad preces jubet afferre,
publicas, ut ploratu & ejulatu suo Patrem misericordiarum
inclament? vide sis Joel. 2. v. 12. 16. & confer Bernhardum de
illis infantium vagitibus pie & eruditè, quanquam suo more al-
legoricè, differentem ferm. 66. in cant. fol. 162. 8. istud
consideret, quisquis favet veritati, quomodo longè rectius al-
latum argumentum, si nexui vis inesse debeat, in Jesuitas
retorqueatur. Ita nempe. infantes Pontificiorum aut intel-
ligunt, quid agant, aut non intelligunt: si non intelligunt, nec
credunt sibi, quod volunt Pontificij, prodesse alienam fi-
dem Ecclesiæ & susceptorum, perperam baptizantur, necesse
enim est eos credere, sibi fidem alienam prodesse: aliàs
Baptismus nihil conducere: & sic vicerunt Anabatistæ:
Sin verò intelligunt, sacrilegi sunt, qui pervicaciter Sacra-
mentum recusant, ne tam purgantur quàm maculantur:
rectius ergo non baptizarentur, & sic denuo Vicerunt Ana-
baptistæ. En tuum dilemma armatum! Prome nunc è prom-
ptuario tuo promercalia, quibus te tibi concilies, sed absq̃
Sciuri saltu.

46. Pergit argumentari Bellarminus lib. 1. de Ba-
ptif. c. 10: Quicumq̃ non cognoscunt distantiam boni & ma-
li, ij non habent fidem actualem: at infantes non cognoscunt
distantiam boni & mali, dicente scriptura Deut. 1. v. 39. Jon.
ult. v. 11. quæ nusquam exipit tempus Baptismi. Ergo. R. 1.
audi, quomodo Jesuita datum sit, varijs linguis loqui. Nam
respondebo. Bellarmino ex Bellarmino. Scribit ille lib. 1. de
baptis. c. 9: licet infantes careant usu rationis, tamen non ca-
rere anima rationali, ejusq̃ potentijs, in quibus Deus per gra-
tiam ha-

nam habitare potest, & habitat, cum baptizati sunt. Hinc infero: Deus in nullo habitat, qui fide actuali destitutus est. Eph. 3. v. 17. at Deus habitat in infantibus teste Bellarmino. Ergo. 2. aliud ab eadem manu: Qui baptizantur & jam illuminantur, unde Baptismus vocatur illuminatio. Fatetur hoc ex omnibus Græcis & multis Latinis Patribus Bellarminus l. 3. de Bapt. c. 11. at infantes baptizantur. ergo & illuminantur. Pergo: Illuminatio non nisi per fidem fieri potest. Fatetur & hoc Jesuita ex Augustino lib. 1. de peccat. merit. c. 26. at infantes in baptismo illuminantur. ergo fidem quoque habeant necessarium. 3. jugulum argumenti incidimus thesi 24. 25. ubi videtur 4. sequeretur, eadem ratione, etiam fœdus Dei in Judæorum infantibus fuisse irritum, cum infantes octavo die circumcisi nescierint distinctionem inter bonum & malum, absolum.

Quod valet in paribus comparibusque valet: habet Canon Logicus. 5. Non deerunt, qui locum Jona ult. vult. alienius allegari respondebunt: quorum tamen auxilium malo suo loco relinquere, quam tutari.

47. Denique Patres objicit, Nazianzenum & Augustinum, qui hanc de actuali infantium fide sententiam rejiciunt. R. 1.

Constituunt fidei doctrinam verba Jehova, Non Patrum. 2. Fallit consequentia: infantes non sentiunt se sanctificari, quod ait Nazianzenus, ergo non sanctificantur: spiritus enim ubi vult spirat, & vocem ejus audit, sed nescis unde veniat, aut quò vadat, sic & omnis qui natus est ex Spiritu, ait Salvator Joh. 3. v. 8. 3. Augustinus, cujus auctoritatem Beza quoque urget, part. 2. resp. ad acta Momp pag. 103. loquitur de fide, qualè in se adulti sentiunt & sciunt: epist. 57. & l. 1. de pecc. merit. c. 19. idem tamen epist. 23. parvulos expressè vocat FIDELES, & lib. de pecc. merit. & remiss. c. 9. sermo-

sermone 14° de verbis Domini, epist. 57. ad Dardanum,
non obscure nostram sententiam confirmat. vide D. Chemni-
tium in examine concilij Tridentini ad Canonem 13tium
part. 2. pag. 89. 90. 91. edit. anno 99.

48. Reliqua, quæ l. 2. de justif. c. 15. è lacunis Scho-
lasticorum de fide actuali & habituali disputat, nos, qui lim-
pidissimos fontes Piscatorum (Apostolorum) unice sequimur,
facile contemnimus & Pontificijs relinquimus. Qui quando-
quidem saluberrimum istud lac, ex scriptura uberibus ma-
nans depretiant & fossidiunt; digni sunt, qui Philosophorum
& Scholasticorum siliquis, quibus solis inhiat, perpetuo pascantur,
quibusq. Romana Lupa atru tabificuq. illud, quo turget, ha-
rescor virus ex spurcissima sua ruma immulgeat, & tum nihil
creaedi, tu quidvis blaterandi & faciendi, jus indulgeat. Rides
Plinius lib. 32. nat. hist. c. 1. tom. 3. oper. mihi p. 189. &
merito, hominum stultitiam, quod armatis classibus turrium
propugnacula imponant, ut in mari quoq. pugnetur velut
in muris, cum tamen rostra illa ere ferroq. ad ictus armata,
semipedalis inhibere possit ac tenere devincta pisculus: ita
multo magis isti ridendi sunt & deplorandi, qui ad suas huma-
nitas inventas nevitates fulciendas, sacrarum literarum subse-
dio destituti, Scholasticorum affirmata suspiciunt, eaq. magnis
centonibus confarcijunt, quæ tamen omnia unicus interdum
sacrosancti codicis apex, instar semipedalis echeneidos, fun-
ditus deturbat & evertit.

49. II. Πόρρω. Errant & questionem hanc
turpant turpius Calviniani, qui ne quidem habi-
tum fidei infantibus transcribunt; sed Σύμφω ad
fidem: potentiam remotam, secundum Philoso-
phorum placita, intelligentes. Hac enim Trelcatij ver-
ba sunt part. 2. inst. pag. 169, edit. anno 1614. Eidem
habenti

*habent infantes in actu primo, non secundo, in semine, non in messe. Idem docent F. Junius tom. i. oper. p. 1735. Til-
 nus tom. 2. disp. pag. 433. 704. Festus Hominius in disp. p. 269.
 ubi per actum primum non intelligunt actum primum fidei jam per
 baptismum acquisita, sed improprie, potentiam remotissimam
 sine actu, fidei aliquando, ex auditu verbi, acquirenda: poten-
 tiam primam non secundam. Eadem habent inclinationem,
 vel inclinationem ad fidem, ait Ursinus in catechesi. quæst.
 37. p. 370. q. 116. p. 730. Polanus tom. 2. disp. p. 63. Eadem
 habent ovam primum Spiritum fidei, Dei semen, ait S. basti-
 anus Benefield Theologus Anglicus in prælectionib. p. 69. in-
 creduli sunt, negative, non positive, ait Junius tom. i. oper.
 p. 287. 289. Semen fidei in infantibus etiam Calvinus agno-
 scit lib. 4. inst. c. 16. §. 20. Breviter: ajunt infantes: & hos
 quidem non omnes sed electos duntaxat, habere fidem potentiam
 non actu, habere eos semen & radicem fidei, cujus rami &
 fructus progressu temporis in adulta ætate exerantur, habere
 Spiritum S. autorem veræ fidei, qui in infantibus, modo ex-
 traordinario, fidei defectum virtute internâ suppleat. Ita
 guldene leiter in der andern Sprossen/ p. 21. artic. 13. pag.
 79. 80. 83. & 202. Beza resp. ad act. colloq. Momp. part.
 2. pag. 99. Petrus Martyr in locis f. 1533. Hungari in
 panharmonia pag. 214. Ursinus volum. i. oper. fol. 210.
 Zanchius in notis confessionis suæ p. 157. Johan. von
 Münster in postill. part. 2. pag. 652, Sohnius in exeg. Aug.
 conf. p. 793. Zepperus de Sacram. lib. 3. c. 8. p. 277. 252.
 Bucanus inst. Theol. loco 29. q. 21. p. 303. Et hac passim
 repetunt, imò ad spasmodum usq. sese fatigando inclucant: unde
 vix unus de hac questione adversariorum prodit discursus, si-
 ne hoc exspite. Pertinet ad hanc classem Pierius, infantibus
 quidem fidem sed nequaquam fidei actum adscribens contra
 D. P. Ni-*

D.P. Nicolai p. m. p. 50. & Joannes Kuchlinus, in explicā-
tione Catechismi Hollandici, infantes actū credere pernegant
pag. 500. cōpluresve alij, qui ad impias Johannis Calvinia-
nas dixerunt Sacramentum. Et hanc potentialem fidem aliqui-
bus Christianorum liberis baptizatis tribuunt, non beneficio
Baptismi, ita enim omnibus baptizatis infantibus fidem ipsos
tribuere oporteret, quod tamen nolunt, sed beneficio electionis,
ē quo fonte fides jam pridem baptizatos suo demum subse-
quatur, vel etiam precedat, tempore.

50. Respondemus verò 1. Quod distinctionum harum co-
shurnis, tanquam sepiā suffuso atramento, obfuscare cōmen-
tur doctrinam, quam aliā satis sonorē & clarē profitentur, de
negata fide infantium. Perinde ut Morio ille in Monasterio,
cum à peregre redeunte Abbate interrogaretur, quid boni in-
tere a dum absuerit (tempore carnisprivij) esitassent? num
& carnes comedissent? Nequaquam, respondet ille, carnes.
(ita enim fuerat à fraterculis instructus) Quid ergo? qua-
rit amplius Abbas. Pisces, inquit ille. Ecquales pisces? omnis
enim generis: Pisces vitulinos, porcinos, aprugnos, leporinos,
cervinos, anserinos, & ejus commatis alios. Ecce quā soler-
ter distinguere poterat, inter carnes & pisces! Prorsus eodem
modo Calvinisēque negant se infantibus fidē detrahēre, quod
ipsimet tamen alijs verbis faciunt manifestū, infantibus fidem
potentialem, non actualem, radicem fidei & c. tantum adscri-
bentes. Quibus satisfacio 2. verbis Ravenspergeri celebris a-
pud Batavos Calvinistae, quae sunt in florilegio pag. 169. 170:
Fundamento, inquit, carere dicimus distinctionem fidei in
potentialem & actualem, item illam fidei actualis, in fidem a-
ctū primi & secundi, vanitas! Non quaeritur, an infantes
ubi adoleverint, habituri sint, vel habere possint fidem; se iu-
tram infantes, dum sunt infantes, fidem veram & salvificam
habeant? Haec ille. 3. De Apostolo Petro refert Clemens A-

L

lexan-

alexandrinus lib. 6. Strom. ipsum dicere solent, & dēv & rēp
 γεγενη; λέγουσιν nihil absq. scriptura dicimus. Sed novatorib;
 istis extra scripturā distinctionis huius variegata sacramenta
 proponentibus hac subolent. Nos autem vetusta illa ē sacra ve-
 ra fidei infantum signa superius recitata, novitiis novarum
 distinctionum tincturis anteponimus. 4. Scriptura nullibi ait,
 salvari, qui radicem aut semen fidei, aut dovāpū fidem habēt,
 sed eos qui re ipsa credunt. ex pumice citius aquam,
 quam prius illud ē scriptura deduxeris. 5. Sacramenta ut
 alutaria sint, requirunt fidem actū. 6. Hinc, si fides in infan-
 tibus est in mera potentia, etiam salus erit in mera potentia.
 7. vel, si fides potentiā salvat, salvabuntur quoq. hypocritae;
 qui & ipsi fidem habent in potentia. Absurdum. 8. Argumen-
 tor. Positā causā in actū causandi ponitur effectus: Calvinia-
 ni ponunt causam fidei in actū causandi in infantibus, con-
 ceditur enim, ut superiori thesividimus, S. Sanctū, qui est causa
 vera fidei, inhabitare gratiosē (de generali praeentia que-
 stio non est) in infantibus: ergo etiā actū in infantibus fidē po-
 nās, velint nolint, necesse est vel ita: in quo S. spiritus S. est & ha-
 bitat, & habet fidem. Major certa est, cuius clavus expugnari
 non potest, vel Herculae clavā: & praeterea Calvinianorum
 est, hinc inde, vide Crel. in logicis, de prosthedicamen-
 tis. At in infantibus est & habitat Spir. S. ut patet ē dictū.
 Unde conclusio: Ergo infantes baptizati habent
 fidem. Tam haec sunt dilucida, tam perspicua, quā
 dī Solis, quā lucida telū diei, ut cum Lucretio dicam lib. 10.
 Ut verō omnia sint illustriora, interrogare lubet, quid velint
 phrasi hac, SEMEN fidei? Naturale enim fidei semen vix as-
 signabunt homini non regenerato: aut igitur intelligunt,
 veram fidem nōl. & oīas aut non: si prius, fateantur ergo par-
 vulos baptizatos verā nōl. & oīas fide in Christum non desituisse.
 quod.

quod eras forte fiet: si posterius, quid respondebunt Anabap-
tistis, urgentibus, Sacramentum sine actuali fide non prodes-
se? Semen certe fidei, fides non est. Quoquò te veritas, vir
Calvinisequas, in acie haeres novacula, 10. Taceo, quod poten-
tiam, vel semina fidei, quae infantibus tribuunt, qualia sint, ipse
Calviniani explicare, non possunt, versutiores licet sint, quàm
rota singularis.

51. Pertinet huc herinata Alstedij distinctio, qui, in
methodo Theologiae p. 330. Fideles, inquit, infantes ha-
bent fidem existentiam non essentiam. R. Pol novum, egregium,
& ad Critolai, scilicet, libram revocatum acumen! quod absur-
ditatem olet, ut hircum Gorgonius. Adi Alstedij, Combachium
suum, Theologo-Philosophum Marpurgensem. Hic in me-
taph. cap. 9. p. 138, abstrahi posse, disputat, essentiam ab exi-
stentia, **NON CONTRA: SEPARARI VERO NON**
POSSE. Tu autem existentiam ab essentia non tantum ab-
strahis, sed & separas. 2. Existentia praesupponit essentiam,
ait Vallesius de sacr. philos. cap. 1. & si Scaligero credimus,
accidens est essentia exercit. 6. sect. 3, est quid additum es-
sentiae, inquit Zabarella de constit. in div. cap. 5, de nat. coel.
cap. 9, 1. de prop. necess. cap 4. Coll. Conimbricense 1. de
gener. cap. 4. q. 7. art. 1. Fonseca 4. Metaph. c. 2. q. 3. &
lib. 5. cap. 8. quaest 5. sect. 9. Si ergo fides est in infantibus
existentia, sequitur omnino, eandem in iisdem esse essentiam.
Quid enim est corrumpi, quàm essentiam spoliari? Perer. 6.
Physic. c. 16. 3. Non disputabo jam, an essentia & existen-
tia differant realiter, quod Thomas quidem affirmat, sed non
minoris nota Philosophi negant. Nobis sufficit, existentiam
non esse absq. essentia. 4. Si dixisset Alstedius, infantes habere
fidem essentiam non existentiam quomodo Scaliger ex 188, 249.
l. 1. dicit, fieri posse, rosa ut aliquando non extet, esse ta-
men aliquid semper, quia sit in rosarii potestate, sententiam

G. 2

Calvi-

Calvinistarum rectius expressisset, at existentiam fidem infatibz assignare nō
essentiā, id verò frigidissimum postulatū, & in ipsa Calvinistarum Schola
insolens est. Sed si rectē auguror, cum Zabarella dicat, existentiam ab essen-
tia distinctam ens intentionale fore, lib. 1. de propos. necess. c. 4. &
7. hac alstedio mens fuit, fidem in infatibz existere, hoc est, ens esse inten-
tionale, nihil esse nisi mentis conceptum, qui mentis nostrae Ite dicitur purē
fingatur, non autem esse revera: cuius opinionis, verius impietatis, nodum
suprà praecidimus.

52. Neq; sublevar causam Calvinisticam, effugium P. Martyris in
1. Cor 7. Qui, quadam tamen locutione, inquit, possunt dici parvuli huius-
modi fideles, quemadmodum infantes nonnunquam rationales appellamus,
non quod res ipsa valeant: ratiocinari, verum quod animam habeant, quae, cum
per aetatem fieri poterit, & ratiocinabitur, & per scientias & varias faculta-
tes ac artes ens exercebit. R. 1. Non astipulor tibi Martyr, qui tales ex sufflas
stipulas. Nullum enim productū distinctionis huius, ē sacra Nomenclatura
Martyrium; nudas tantum ostendis ampullas, quibus apud nos locus non est.
2. Recollige te, quid facis de te ipso? Quemadmodum infans dicitur rationa-
lis, quia habet rationem, & quidem non potentia sed ipso actu, per quam est
homo, ita hinc sequatur, hominem esse fidelem dicendum, propter fidem actu,
à qua denominationem accipit, 3. Infantes prorsus nō ratiocinari, ē sacris nū-
quam Martyr ostendit. 4. Sed nugae agit homo hic in te seria: hoc enim vult
dicere, infantes posse quidem aliquam fidem concipere, sed tamen ex auditu
verbi, cum non nihil adoleverint, hoc est, non habere fidem, quae ipsissima est
Calvinistarum sententia: quam distinctionum quarundam praestigiis incru-
statam potius quàm aperit & retunde proponere, scandalum est, non Lutherani,
sed Calvinistici.

53. III. Πόρισμα. Errant turpissimē omnium Pa-
picolae & Calvinicolae, qui per fidem vel parentum, &
vel offerentium, vel Ecclesiae, regenerationem in-
fantibus attribuunt, & alienā eos fide salvari dicunt.
De Pontificiis satis perspicue Cassander infantibus fidem Ecclesiae & offerentium
pro fide propria deputari scribit in consultat. pag. 65. 67. edit. Lug-
dun. anno. 1608. Maldonatus de Sacrament. tom. 1. pag. 66.
70 71. Ecclesiam, ait, semper sensit in infantibus fidem parentum, vel su-
scripturam, vel offerentiū, esse locum fidei propriae, quod rationi sit valde cōveniens.
Baldwinus

Baldwinus Junius in eandem erroris nassam precipitatus in manuali p. 648. in parvulis, inquit, neq; ad veritatem, neq; ad effectum baptismi, requiritur fidei assensus, qui sit eorum proprius, sed satis est illis ad utrumq; recta Ecclesie fides. Vide etiam Catechismum Romanum & compendium Theolog. verit. lib. 6. c. 9. Emollire conatur hanc Pontificiorum sententiam Bellarminus lib. 1. de bapt. c. 11: sed Cardinalis cardinem rei non tangit: indigna quæ profert, relatu sunt, Hiberna nania sunt, gerræ Sicula & canora nugæ sūt. Errorem hunc à Pōtificiū Calviniani mutuantur, à quibus alias videri videntur aliter sūmi, cum tamen nepa nepæ non tam similis, quàm hi Pontificiis, in hujus questionis, & multarum aliarum, decisione. Hinc enim & Calvinianis Beza disputat, infantes in fidem nō propriā baptizari, sed Ecclesia in col. Mompe! f. 49. in fidē paritū resp. 2. ad act. ol. Mompelg. fol. 99. 135. volum. 3. fol. 346. parentes enim pios non sibi solis sed suis quoq; posteris aeterna in Christo vitæ jus; per Dei misericordiam recipere, relidis Deo semper particularibus, in hac discernenda sobole, judicii part. 2. resp. ad coll. Momp. p. 101. idem planè sentiunt Hungari in panharmonia pag. 211. Perkinsq; in catechism. p. 90. 2. Sneeang in locis p. 347. Ramus lib. 4. de religion. pag. 279. Tam lapidum Cretenses, Papistæ, Syncretismus faciunt, cum Aginetis, Calvinistis.

54. Sed in hoc scriptura, rationi & sibi ipsis adversantur. SCRIPTURÆ: quia illa propriæ cuj; fidem requirit, juxta illud Propheta Habac. 2. v. 4. Rom. 1. v. 17. justus suā fide, non aliena vivet. & justitia justus est super eum, Ezech. 18. v. 20. illiq; qui credit in eum, qui justificat impiū imputatur sua fides ad justitiam R. 4. v. 5. RATIONI: Sicut enim aliena incredulitas neminem damnat, ita alienam fidem neminem salvare, colligit, qui emota mentis non est. Potest quidem aliena fides alteri fidem impetrare propriam, quā salvetur, nunquam tamen fides applicat salutē ei, qui propriā fide manet vacuus. Tam; negari nequit, multos parentes esse athenicos, & fide salvificā destitutos, quorum tamen impietate fraudi esse non debet liberis eorum, quo minus baptizari fiant heredes regni Dei Ezech. 18. v. 20. Vel; anno ab alterius fide baptismi suspendenda efficacia, & baptizatorum confidentia & consolationis fundamentum, in alterius incerta collocandum conscientia & Perversum utiq; hoc dogma & styge Nonacrinā gelidius. SIBILISIS: & Calvinianū enim Beza in q. 126. l. respons. & quæst. quemquam alienā fide salvari, & parentum fidem infanti su. imputari, quasi alienā fide

et ceteris non minus falsum aut absurdum esse scribis, quam si quis dixerit
 posse quempiam alienam animam vivere, aut alterius sapientiam sapere. Qui ta-
 men statim aliam se contradictione implicat: his que mox ibidem subjungit. I-
 ta nempe, juxta falsitatis indolem, quae nec secum ipsa convenit nec cum
 veritate, varius & vagus est, ut Augusti verbo apud Sueton. in August.
 c. 87. verè dixeris: BEZA BETIZAT. Petrus Martyr, per calumniam, nobis
 istam tribuit sententiam, quasi doceamus, parvulos alienam parentum scilicet,
 fide salvari: unde patet, eum ab hac, de aliena fide sententia, esse alienum:
 Festus Hommius Calvinista Leydensis in disputationibus Theologicis excusis an-
 no 1614. negat DICI FOSSE, quod infantes credant alienam fide, Ecclesia
 vel susceptorum disp. 44. thes. 3. pag. 269; Et Johan. x. Münster / 3. u
 Vortlage (cujus sorda absurda, ovis Judo, juxta meritum de congruo & con-
 digno, brevi exanimabimus, gratias vero huic Postillatori, pro singulari erga
 nos affectione acturi debitas) Ein fremder Glaube/ inquit, oder Gottes
 seligheit kan niemand selig machen/ part. 2. postill. p. 360.

ss. At ait Beza, part. 2. Resp. ad coll. Momp. pag. 102:
 Salvati infantes fide parentum, non ut alienam, sed ut suam. R. Non animad-
 verteram hoc: ignoscendum stupori. Neque enim nos Orthodoxi tam subtilis so-
 mus, ut intelligere possimus tanta mysteria. Sed audi, sapientum Odaver. 1.
 Qui sit, quod tibi ipsi repugnet? nam ibidem dicitur: sua cuique fides ea propriè
 dicitur, quæ sibi inhaerente sit prædita: et hæc cuique, ad salutem est necessa-
 ria. Hæc tua verba & ipsissima verba sunt: quæ sane funditus & radicitus
 exceptionem hanc lituram inducunt & extirpant. Turpis & fœda illa vacilla-
 tio sententiam mutantium, est signum certum, non certæ mentis. 2. apud
 veteres quosdam Scriptores Theologos enigmatica illa & simul erudita legi-
 tur phrasis, quæ dixerunt, Fidem necessariam esse in fide. Cujus sensum
 voluerunt esse istum: in una eademque fide duas quasi occultari fides: unam
 quæ credimus, scilicet *ὡς ἡμεῖς* in Christum: alteram, quæ credimus, scilicet
 verbum Domini, quarum illa absque hac stare non possit. Si ergo vis Beza, ut
 huic tuo, de fide aliena infantum, pulegio, habeamus fidem quæ fac illam
 nobis fide quam, hoc est, verbo Domini: quod cum non possis, feras ita con-
 cludentes: Dicitur hoc absque scriptura: elumbe ergo est effugium. 3. Insuper
 dicitur absque ratione, imò contra rationem. Fides enim parentum fit filio-
 rum, aut per inhaesionem aut per imputationem. Et rursum aut per immedi-
 atam transfusionem, aut per mediatam communicationem. At neutrum di-
 ci potest, citra ingentem absurditatem. Spongiis ergo digna est instantia,

56. CLAMM

56. *Clamant non sine magna contentione & in eodem Calvinistico ludo edocti alij: & vado & xac sive Propatres quæsitos, an infans credat in Deū Patre, Filium, & Spiritū S. pro infante respondere, affirmare. Unde inferunt: Infantes baptizari in fidem Ecclesiæ & Propatrum. R. Quid inelamant?*

*Da spatium tenuemq; moram, malè cuncta ministrat
Impetus.*

Recollige te. Sunt enim è vestratibus, qui hæc susceptorum interrogata & responsa improbant, ut Chasano lib. 2. loc. cō. cap. 43. sect. 1. pag. 283. Bucanus loco 47. pag. 614. Musculus in L. C. fol. 340. Consuetudine illam Patrinos interrogandi absq; ratione in Ecclesiā ait receptam, eamq; adeo absurdam vocat, ut defendi nequeat: & tamen ex Ceremonia hac, quæ ipsi non probatis, contra nos apodicticè argumentamini? Quæ hæc vertigo est? Quæ tandem erit argumenti vis, cum ipsi fateamur, usum patrinorum vel susceptorum, nec à Christo institutum, nec ab Apostolis fuisse adhibitum, sed ab Ecclesiā, ex instituto Higinii, circa annum Christi 140. ut non ignobiles Theologi existimant, quid verò si dicerem, citius idq; ob locum Dionysii, antiquissimi scriptoris, sive is autor sit Areopagita sive alius quipiam cap. ult. hierarch. ecclesiast. p. 178.) de libertate Christiana, gravibus de causis quinq; puta, de quibus alibi, introductum. 3. Argumentum hoc rectè invertitur: Si enim infantes, qui baptizantur, non habent fidem, frustra baptizantur ab infante quæreret, an credat. frustra susceptores patrini, matrinæ, infantis nomine, responderent, quod credat. Essent enim non nisi vana hæc spectacula, ad divinam non misericordiam sed iracundiam provocandā directā.

57. Obijciunt in eodem ludo, Beza curato sapient libro manu ducens, et alij idq; passim. 1. Promissionem factam parentibus & semini eorum Gen. 17. v. 10. 2. Christum ad bajulorum respexisse fidem, cum opem paralytico tulisset Matt. 9. v. 3. 3. Patres etiam tum Ecclesiæ tum parentum fide infantes baptizandos tradere. Sed hæc ad veritatem veritatem vocata, infirma depuratur. Nam 1. ex Paulo Rom. 4. v. 12. 6. 9. v. 6. 7. 8. Galat. 3. v. 7. 8. 9. c. 4. v. 28. perspicuū est, eam ipsam promissionem non nisi credenti conducere. Esto syllogismus. Formula ista fœderis aut est accipienda absolute, aut cū conditione fœderi determinatè. Si prius, ergo increduli quoq; Judæi propter illam formam Deo placebunt: quod est contra Apostolū Rom. 9. v. 9. Gal. 4. v. 28. & c. Si posterius, ergo vivimus. Distingue igitur, inter ipsā per se gratia fœderalis promissionem, & inter ejus fructum sive efficaciam; ipsa per se promissionem olim vel sanctificabat, vel etiam divino fœderi inferebat, id enim tum

damum

entium (ordinarie) fiebat, quando masculi octavo die vigore institutionis
 ervine circumcidebantur Gen. 17. v. 7. offerebatur. Inde ius federali gra-
 tia, per promissionem, conferebatur autem per circumcisionem: ius habebant,
 propter factam promissionem, ad rem, non in re. divellunt Calviniseque, di-
 vina gratie stipulationem & officij nostri restipulationem, cum tamen utramque
 promissio illa respiciat: divellunt fructum ordinationis divinae à suo medio, et
 tamen utrumque promissio illa conjungat. 2. Quātum paraliticum attinet, mi-
 ser, quod nō pudeat Calviniseque, hanc ferrā toties reusam, detritam, exden-
 tari: iam iterum reciprocaret. Certum est ipsum corporale & externum bene-
 ficium alienā fide adsecutum esse; quod nobis nihil obest, attamen spirituale,
 per propriam fidem accepisse: unde etiam à Christo filius appellatur, & ad fi-
 duciam ab eodem erigitur. 3. Patrum testimonia si de fide, quā infantes ad
 baptismum offerantur, (uti debent) exponantur, nihil adversarios juvant:
 siquidem duplex in Baptismate fides consideratur, primò, offerentium, qui eū
 credant promissionem gratie ad infantes pertinere, offerunt ex ea fide
 parvulos ad Baptismum, juxta vaticinium Esa. 49. v. 22, pro ipsis orant, &
 precibus fidem, quā justificentur, non alienam sed propriam, à Deo per Ba-
 ptismum infantibus conferendam, impetrant: (vide 1. Joh. 5. v. 16. (secun-
 do baptizandorum: nobis autem de baptizandorum fide controversia est.

38. IV. ΠΟΙΣΜΟ. Æquiter Calviniani illi errant,
 qui infantes in futuram fidem baptizari docent. Cal-
 vinus l. 4. inst. c. 16. §. 20, *Piscator* in aphorismis edit.
 Herbonensis anno 1605. p. 172, *Martinus* in summa
 Sacramentorum, 40, 125.

39. Macte audacia Sacramentaria hac tuo separio! quod totum
 inane & alienum est. Nam, ut taceam alia, quæ eversionem nobis præstare
 possunt, in quid captizantur illi, qui dum in infantia moriuntur, per ætatem
 poenitere aut credere, juxta Calviniseque, nequeunt? Vah misera parentum
 solatia, de regeneratione & salute suorum infantium ex his petita vanitati-
 bus! Larissimus hic ad tentationem limes; & in quo liberis quadrigis illis
 invehatur & exultat. Sed tempus est, ut receptui canamus, & vasa
 conclamemus. Subjungimus autem
 quadam

Deo

I. Pollicem premere Anabaptistis & Photinianis Calvinistas, vel hoc argumento manifestū est: Sacramentū sine fide utentis est ināis Ceremonia: baptis^m infantū est Sacramentum sine fide utentis: ergo baptismus infantum est inanis Ceremonia. Major est Calvinianorum: Minor eorundem: Conclusio ergo ab ijs negari non poterit. Recte ergo Anabaptistæ & Photiniani hinc inferent, infantes non esse baptizandos. Quo ergo cunq; modo elumbem suam de baptismo opinionem Calviniani, non sine inanium verborum sesamo & flosculis, poliant, ornent, tornent, & magnifice de ea cornicentur, re tamen ipsa, Photiniana est, Anabaptistica est, & vel nullo vel culmi saltem discrimine ab ea divisa. Sin regresseris: credunt infantes, sed non actu, reponam ego: ergo & baptizandi erunt, sed non actu.

2. Agite nunc Photiniani, agite Anabaptistæ,
H

1
tistæ, ex latebris vos recipite, in meditullium
Germaniæ palā prodite: partes vestras pub-
licè propugnandas susceperunt Calvinistæ.
Hoc illud iniquitatis est mysterium, quod
dudum crepare velle nostris majoribus in
gente Sacramentaria, Cacodemon visus fuit.

3. In Belgio non desunt Calviniani, qui
quod alij obscure, fateantur aperte, & can-
dide. ita enim Welsingius *de offic. hom. Christ.*
fol. D. 8: error Evangelicorum est, cum statu-
unt infantium baptismum esse divinam ordi-
nationē, aut certè rē divinæ ordinationi cō-
sentaneā. Ita Venator, *Theolog. mcræ & verapag.*
12, ubi quæstionem movet, an Jesus ordina-
rit ut prius doceantur homines, & postea ba-
ptizentur, ad quam respondet: OMNINO,

4. Pædobaptismum confirmat, verbum
mandati divini cum generalis tum specialis,
verbum promissionis divinæ cum generalis
tum specialis.

5. Necessitas baptismi absoluta non est,
sed

sed hypothetica; necessitas, non respectu
Dei, sed nostri, idē; 1. mandati, 2. ordinis, 3.
medij.

6. Verē & argutē Lutherus noster: Homo
dum baptizat, non baptizat.

7. Ajunt Photiniani, Socinus, Ostorodus,
Smalcus, & approbāt quidā alij, vocem ba-
ptisma, in sacris literis aliquando significare
doctrinam: Idq; ut probent, allegant Act. 18.
v. 25. & c. 19. v. 3. Nos dissentimus.

8. Specimen considera singularis in Ap-
pelio, contra subactissimi judicij Theologum
Dn. D. Mentzerum scribellante, in scitiæ, im-
pudentiæ, calumniæ, *Inscitiæ*; quando nullū
ait extare in Sacra Scriptura dictum, quod
sonet de baptismo ita ut simul sonet de præ-
destinatione; *impudentia*, quando propositio-
nem hanc, Baptismus est necessarius ad salu-
tem, vel in Augustana confessione, vel in e-
jusdem à D. Mentzero instituta exegeſi, re-
periri negat; *calumniæ*, quando plus centies

H 2

nos in

nos in doctrina de baptismo opus operatum
Papistarum astruere affirmat.

9. Refert Nicephorus *lib. 7. histor. c. 13.* Constanti-
num Magnum à lepra in baptismo liberatum esse.
Ego ut Constantini lepram, & ab ea per baptismum fa-
ctam liberationem, pro fabula habeo, ita, à Spirituali
peccati lepra nos mundari in baptismo firmiter statuo.

10. In baptismo enim baptizatum Deus Pater re-
cipit in filium: Filius in fratrem ac discipulum: Spi-
ritus S. in templum ac habitaculum.

11. Dicta scripturæ de virtute & effectu baptismi,
quod regneret, Joh. 3. v. 5. salvet Tit. 3. v. 5. 1. Pet. 3.
v. 21, à peccatis mundet Eph. 5. v. 26, &c, cum Photi-
nians, eorumq; fratribus, hoc est, Calvinianis, vel de
sola significatione interpretari & metonimicè accipere,
vel planè negare, esse de Baptismo aquæ intelligenda,
id verò fundere est, quæ Bonasus solet, dum fugit.

12. Quæritur: an hæc propositio in sacris literis a-
licubi occurrat; Baptismus est typus depositionis sordi-
um: affirmat Sohnius *tom 1. oper. p. 262*; ego nego.

13. Infantibus poenitentiam competere disputat
Aretius *part. 1. probl. pag. 114*; quem refutant Piscator
vol. 1. disp. loco. 14. thes. 34. pag. 244, Junius *tom 2. oper. p.*
890. Aretio quidam ex Orthodoxis astipulari, quidam
refragari, videri possent. Nos, Orthodoxos Theolo-
gos conciliare conabimur, Theologos dico; nam de D.
A. L. non laboramus; Aretij autem sententiam ex au-
gustis scripturæ tabulis refutabimus. vide August. *lib. 4.*
de baptism. c. 24.

14. De fide baptizatorum infantium prolixè in
ipsis thesibus disseruimus: quibus brevis illa formula
concor-

concordiæ inter theologos Saxonix & Germaniæ superioris, directore Luthero, anno 1530. initæ, consonat, quâ constitutum: credere infantes, non quidem, quod motus fidei sentiant aut intelligant, ut adulti, attamen non destitui infantes omni actione aut Spiritus, S. operatione.

15. Sed quid de infantibus non baptizatis, quoad hanc de Fide parvulorum quæstionem, erit statuendû? R. infantes ij *aut* sunt infidelium nati extra Ecclesiam, de quibus usurpamus illud Apostoli: Quid mihi de ijs, qui foris sunt? eos qui foris sunt judicabit Deus 1. Cor. 5. v. 12: quanquam si scripturæ ordinem consulamus, manifestum est, fidem esse donum Ecclesiæ: Non pater in cœlis cui non Ecclesia mater; ac proinde in ijs, qui omnino sunt extra Ecclesiam, esse non posse: *aut* sunt Christianorum in Ecclesia nati parvuli, de quibus non una est sententia.

16. Pontificij dum omnes infantes non baptizatos ad limbum puerorum in inferni vestibulo fabricatum, detrudunt, & è regno cœlorum excludunt, eo ipso fidẽ eis veram simpliciter derogant. Quibus *ex parte Dei*, opponimus, infinitam ejus potestatem, & beneficam voluntatem, *ex parte infantum*, carentiam Sacramentorum, simplicem & in Ecclesia nativitatem, *ex parte parentum*, ardentem precessionem.

17. Calviniani non sine turpis contradictionis profusio, infantes fidelium, non quidem omnes, sed illos solum, qui absoluto Dei decreto electi, sanctos & filios Dei nasci, disputant. Cujus erroris absurditas vel ex nuda patet inspectione locorum Job. 14. v. 4. Ps. 51. v. 7. Esa. 48. v. 8. Eph. 2. v. 3.

18. Peregrinam inducunt dogmati Calvinistico.

H 3

de san-

de sanctitate liberorum fidelium ante baptismum, co-
russam, quid emollire conantur, distinctione, inter
sanctitatem habituales & foederalem sive relativam :
quarum hanc adscribunt parvulis à nativitate, non illā.
Verba sunt, quæ nobis non dabant verba. Si enim per
foederalem, externam & civilem sive etiam legalem
sanctitatem intelligant, & rei ipsi bellum indicunt & su-
is socijs. Quale enim est foedus Dei talis est sanctitas?
foederi respondens: atqui foedus Dei cum hominibus
concernit salutem: ergo etiam foederalis sanctitas salu-
tem eorum attingit. Rursum: sanctitas illa foederalis,
atque imputata, an verò est inherens? utrum dixeris, im-
pinges: nec enim à se invicem divelli aut separari possunt
imputata peccatorum remissio & renovatio. accipe ergo
hoc argumentum: Parvuli ante baptismum relativè sicut
sancti, asserentibus Calvinianis: ergo etiam habitualiter.
En quomodo triumphet exultetq; Pelagius! Rursum:
in baptismo consequuntur sanctitatem habituales sive
inherentem, verissimè pronuntiantibus quibusdam
Calvinistis: ergo etiam foederalem sive imputatam. En
ut triumphet & exaltet veritas! Pro qua consideranda
nota & hoc: sanctificatio non est ante ablutionem,
à peccatis: qui ergo ante baptismum abluti à peccatis nō
sunt: hi nec sancti sunt: parvuli ante baptismum abluti à
peccatis non sunt: ergo nec sancti. Adhuc: infantes ca-
rent fide ante baptismum, fatentibus adversarijs: ergo
etiā sanctitate imputatā: imputatio enim fit fide R. 4. v. 3.

19. Etiam: si fidelium parentum infantes ante ba-
ptismum sunt in foedere & gratia Dei: quæro, utrum hæc
gratia ipsis obringat mediata an immediate? Neutrum.
ex scriptura adversarij nobis ostendere possunt, sed u-
trumq; illi adversatur.

20. Eius-

20. Ejusdem furoris est Parei glossema, qui in *comm.*
ad Rom. c. 11. p. 117. in 1^a ad Corinth. c. 7. p. 414. dogma hoc ita
 in crustat, quod nascantur quidē filij iræ secundū naturā,
 sed nascantur Christiani seu cives Ecclesiæ, secundū gra-
 tiam. Similia vide apud Pieriū & Crocium contra D. Mēt-
 zereum. His scilicet fucis erat opus, ut sana doctrina ever-
 teretur: hoc Calvinianæ lacunæ imbre erat opus, ut erro-
 nea illa semina recrearentur, ac frustra omnia. Nā. 1. Non
 statim qui in Ecclesia nascitur, etiā in fœderem ei nascitur.
 Fœdus enim Dei plura cōplectitur, quā externū illū ad
 Ecclesiæ beneficia accessū: cōplectitur gratiā Dei, adopti-
 onē, Spiritū 3. vitæ æternæ hæreditatē. 2. fœdus illud Deus
 cū homine non ante baptismū sed in eo paciscitur 3. phra-
 sin illā, nasci aliquē Christianū seu civem Ecclesiæ, judica-
 mus esse spuria nascimur enim filij iræ Eph. 2. v. 3. renasci-
 mur filij Dei Joh. 1. v. 13. 4. Unde rectē Tertullianus in apol.
 c. 17. Fiant non nascuntur Christiani. 5. absurditatē spiræ
 loquutio illa spiræchi: non secundū naturā, sed secundū
 gratiam nascuntur Christiani. Christianism⁹ enim nō est
 generationis naturalis, sed regenerationis spiritualis.

21. Nostræ Ecclesiæ mediam tenent sententiam,
 nempe, infantes Christianorum vel in utero matris vel
 alio calu morte præventos antequam baptizari possint,
 damnandos non esse, sed Deum in isto necessitatis casu,
 modo extraordinario, & fidem & vitam æternam dona-
 re, idq; partim ijs, quas corollario 16. notavimus, partim
 alijs, confirmant rationibus.

22. Locum 1. Cor. 7. v. 14. ut de spiritali sancti-
 tate rectē explicari posse, contra Calvinianos negamus,
 ita de civili sanctitate eum tantū explicare, ut sit sen-
 sus, infantes, de quibus ibi sermo, non esse spurios, quo
 sensu eum accipiunt ē Calvinianis Wolfgangus Muscu-

Ius in 1. Cor. pag. 202, 203, 204. & è nostratibus quidam, qui revera non stellæ sed astra sunt & fuerunt nostri ævi, nescio an sit à scopo Apostoli paulò remotius, absit tamen, atq; iterum iterumq; absit, ut publicam tantis viris eo nomine dicam scribamus, quos potius judicamus excusandos. Benè enim Scaliger exerc. 344. sect. 2: juvandi haud oppugnandi sunt, qui nobis jecere fundamenta sapientiæ. Rectissimè autem progrediuntur, qui locû Apostoli explicant de sanctitate ecclesiastica. Quam sententiam sequi quoq; videtur è Veteribus Tertullianus, dum *lib. de monogam.* sanctos illos, de quibus Apostolus, fidei appellat candidatos; è Pontificijs Costerus *part. 3. concion. p. 416.* licet verbis eam proponat aliquanto incommodioribus.

23. Calviniani cum baptismum in internum & externum ita distinguunt, ut externus ab interno, tum definitione & causis omnibus, tum effectis & subjectis, tum temporum intervallis, discretus sit expressè Paulinam unitatem distrahunt Eph. 4. v. 5, & turpiter sibi contradicunt.

24. Sed de *fide* Calvinianorum plura aliàs, si Deus voluerit, de *vita*, non mejs, sed ipsius JOHANNIS CALVINI dicam verbis: *vix eorum* Decimus quisq; est, qui alio fine Evangelio nomen dederit, quàm ut solutus in omnem lasciviam deflueret. Itane?

Soli Deo Gloria in secula

E. U. O. U. A. E.

20. Ejusdem forforis est Parei glossa
ad Rom. c. 11. p. 117. in 1^a ad Corinth. c. 7. p. 414.
incrustat, quod nascentur quidē filij iræ
sed nascentur Christiani seu cives Ecclesia-
tiam. Similia vide apud Pieriū & Crocium
zerum. His scilicet fucis erat opus, ut sana-
teretur hoc Calvinianæ lacunæ imbre er-
nea illa semina recrearentur, at frustra or-
statim qui in Ecclesia nascitur, etiā in fœd-
Fœdus enim Dei plura cōplectitur, quā
Ecclesiæ beneficia accessū cōplectitur gr-
onē, Spiritū s. vitæ æternæ hæreditatē. 2. f-
cū homine non ante baptismū sed in eo p-
fin illā, nasci aliquē Christianū seu civem
mō esse spuria nascimur enim filij iræ Ep-
mur filij Dei (Ioh. 1. 13. 4. Unde rectē Tert-
c. 17. Fiunt non nascuntur Christiani. 5. al-
loquutio illa spirarchi: non secundū nat-
gratiam nascuntur Christiani. Christian-
generationis naturalis, sed regenerationis

21. Nostræ Ecclesiæ mediam ten-
nempe, infantes Christianorum vel in
alio casu morte præventos antequam b-
damnandos non esse, sed Deum in isto
modo extraordinario, & fidem & vitam
re, idq; partim ijs, quas corollario 10. no-
alijs, confirmant rationibus.

22. Locum 1. Cor. 7. v. 14. ut de-
tate rectē explicari posse, contra Calvi-
ita de civili sanctitate cum tantū exp-
sus, infantes, de quibus ibi sermo, non
sensu cum accipiunt ē Calvinianis Wol-

H 4

